

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արդյունաբերական սուբսիդիաներ տրամադրելու միասնական կանոնների մասին

1. Ընդհանուր դրույթներ

1. Սույն Արձանագրությունը մշակվել է «Եվրասիական տնտեսական միության մասին» պայմանագրի (այսուհետ՝ Պայմանագիր) 93-րդ հոդվածի համաձայն, և դրանով սահմանվում են արդյունաբերական ապրանքների առնչությամբ սուբսիդիաների տրամադրումը կարգավորող միասնական կանոնները, այդ թվում՝ այն ծառայությունները տրամադրելու և ստանալու դեպքում, որոնք անմիջականորեն կապված են ապրանքների արտադրության, իրացման (այդ թվում՝ պահպանումը, անդամ պետության տարածքից արտահանումն ու փոխադրումը) և (կամ) սպառման հետ:

2. Սույն Արձանագրության մեջ օգտագործվող հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստը՝

«վարչատարածքային միավորներ»՝ Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտները (ներառյալ տեղական ինքնակառավարման մարմինները) և Բելառուսի Հանրապետության ու Ղազախստանի Հանրապետության շրջանները (ներառյալ Մինսկ, Աստանա և Ալմաթի քաղաքները):

«նույնանման ապրանք»՝ ապրանք, որն ամբողջությամբ նույնական է այն ապրանքին, որի արտադրության, անդամ պետության տարածքից արտահանման կամ փոխադրման ժամանակ կիրառվել է հատուկ սուբսիդիա, կամ այդպիսի ապրանքի բացակայության դեպքում՝ այլ ապրանք, որի հատկանիշները նման են այն ապրանքի հատկանիշներին, որի արտադրության, անդամ պետության տարածքից արտահանման կամ փոխադրման ժամանակ կիրառվել է հատուկ սուբսիդիա:

«փոխհատուցման միջոց»՝ տվյալ միջոցը սահմանելու համար դիմում ներկայացրած անդամ պետության տնտեսության ճյուղի վրա սուբսիդավորող անդամ պետության հատուկ սուբսիդիայի բացասական ազդեցության չեզոքացման միջոց:

«իրավասու մարմին»՝ անդամ պետության՝ պետական իշխանության մարմին, որը պատասխանատու է քննություններ անցկացնելու համար:

«ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված նյութական վնաս»՝ ազգային տնտեսության ճյուղի վիճակի՝ ապացույցներով հաստատված վատթարացում, որն ի հայտ է եկել արդյունաբերական ապրանքի արտադրության, փոխադրման, պահպանման ժամանակ սուբսիդիա տրամադրած անդամ պետության տարածքից այդ ապրանքը ներմուծելու հետևանքով, և արտահայտվում է անդամ պետության տարածքում նույնանման ապրանքի արտադրության ու իրացման ծավալների կրճատմամբ, այդպիսի ապրանքի արտադրության շահութաբերության նվազմամբ, ապրանքային պաշարների, զբաղվածության, աշխատավարձի մակարդակի և տվյալ ճյուղում ներդրումների մակարդակի վրա ունեցած բացասական ազդեցությամբ.

«նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողներ»՝ քննությունն անցկացնող անդամ պետությունում նույնանման ապրանք արտադրողները.

«ազգային տնտեսության ճյուղ»՝ անդամ պետությունում նույնանման ապրանքի բոլոր արտադրողները կամ այն արտադրողները, որոնց մասնաբաժինն անդամ պետությունում նույնանման ապրանքի արտադրության ընդհանուր ծավալում կազմում է 25 տոկոսից ոչ պակաս.

«սուբսիդիա ստացող»՝ արդյունաբերական ապրանքն արտադրողը, որը սուբսիդիայից օգուտ ստացողն է.

«սուբսիդավորվող ապրանքն արտադրողներ»՝ հատուկ սուբսիդիա տրամադրած անդամ պետության սուբսիդավորվող ապրանք արտադրողները.

«արդյունաբերական ապրանքներ»՝ ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ 25-97-րդ խմբերում դասակարգվող ապրանքներ, ինչպես նաև ծուկ ու ձկնամթերք՝ բացառությամբ 2905 43 000 0 և 2905 44 ենթադիրքերում, 3301, 3501-3505 դիրքերում, 3809 10 և 3824 60 ենթադիրքերում, 4101-4103, 4301, 5001 00 000 0-5003 00 000 0, 5101-5103, 5201 00-5203 00 000 0, 5301 և 5302 դիրքերում (2905 43 000 0 ենթադիրք՝ մանիտ, 2905 44 ենթադիրք՝ սորբիտ, 3301 դիրք՝ եթերայուղեր, 3501-3505 դիրքեր՝ սպիտակուցային նյութեր, ձևափոխված օսլաներ, սոսինձներ, 3809 10 ենթադիրք՝ մակերեսների մշակման համար նյութեր, 3824 60 ենթադիրք՝ սորբիտոլ, այլ արտադրատեսակներ, 4101-4103 դիրքեր՝ մորթեր և կաշվե հումք, 4301 դիրք՝ անմշակ մորթեղեն, 5001 00 000 0-5003 00 000 0 դիրքեր՝ հումք-մետաքս և մետաքսե թափոններ, 5101-5103՝ բուրդ և կենդանիների մազ, 5201 00-5203 00 000 0 ենթադիրքեր՝ բամբակի հումք, բամբակի թափոններ, բամբակի մանրաթել՝ գզած, 5301 դիրք՝ անմշակ վուշ, 5302 դիրք՝ անմշակ կանեփաթել)՝ ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ-ի համաձայն դասակարգվող ապրանքների. Ապրանքների ներկայացված նկարագրությունը պարտադիր չէ, որ ամբողջական լինի:

ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ-ի նշված ծածկագրերի ցանկում փոփոխությունները կատարվում են Հանձնաժողովի խորհրդի կողմից.

«սուբսիդավորվող ապրանք»՝ արդյունաբերական ապրանք, որի արտադրության, փոխադրման, պահպանման կամ սուբսիդավորող անդամ

պետության տարածքից արտահանման ժամանակ կիրառվել է հատուկ սուբսիդիա.

«սուբսիդավորող անդամ պետություն»՝ անդամ պետություն, որի սուբսիդավորող մարմինը տրամադրում է սուբսիդիա.

«սուբսիդավորող մարմին»՝ անդամ պետությունների մեկ կամ մի քանի պետական մարմին կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին, որը որոշումներ է կայացնում սուբսիդիաների տրամադրման ոլորտում.

«սուբսիդիա»՝

ա) ֆինանսական աջակցություն, որը ցուցաբերում է սուբսիդավորող մարմինը (կամ անդամ պետության կողմից լիազորված կառույցը), որի արդյունքում ստեղծվում են (ապահովվում են) առավելություններ, և որն իրականացվում է հետևյալ կերպ՝

դրամական միջոցների ուղղակի փոխանցման միջոցով (օրինակ՝ անվերադարձ տրամադրվող փոխատվությունների, վարկերի) կամ կանոնադրական կապիտալում մասնաբաժին ձեռք բերելու կամ այն մեծացնելու կամ այդպիսի միջոցներ փոխանցելու պարտավորության (օրինակ՝ վարկերի երաշխիքներ) միջոցով.

այն վճարների գանձումից ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն հրաժարվելու միջոցով, որոնք պետք է մուտք արվեին անդամ պետության եկամուտների կազմ (օրինակ՝ հարկային արտոնությունները, պարտքերի դուրսգրումը): Ընդ որում, ներքին սպառման համար նախատեսված նույնանման ապրանքի համար գանձվող տուրքերից և հարկերից արտահանվող արդյունաբերական ապրանքն ազատելը, կամ այդպիսի տուրքերն ու հարկերը նվազեցնելը կամ այդպիսի տուրքերը և հարկերը փաստացի հաշվեգրված գումարը չգերազանցող չափով վերադարձնելը չի դիտարկվում որպես սուբսիդիա.

ապրանքների կամ ծառայությունների տրամադրման միջոցով (բացառությամբ ընդհանուր ենթակառուցվածքի պահպանման և զարգացման համար նախատեսված ապրանքների կամ ծառայությունների).

արդյունաբերական ապրանքներ ձեռք բերելու միջոցով.

բ) եկամուտների կամ գների պահպանման ցանկացած այլ ձև, որն ազդեցություն է ունենում (ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն) ցանկացած անդամ պետության տարածքից արդյունաբերական ապրանքի ներմուծման ծավալների կրճատման կամ ցանկացած անդամ պետության տարածք արդյունաբերական ապրանքի արտահանման ծավալների մեծացման վրա, որի արդյունքում առավելություն է տրամադրվում.

«ազգային տնտեսության ճյուղին նյութական վնաս հասցնելու վտանգ»՝ ազգային տնտեսության ճյուղին նյութական վնաս հասցնելու՝ ապացույցներով հաստատված անխուսափելիություն.

«ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնաս»՝ ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված նյութական վնաս, ազգային տնտեսության ճյուղին նյութական վնաս հասցնելու վտանգ կամ ազգային տնտեսության ճյուղի ստեղծման գործընթացի զգալի դանդաղում:

II. Հատուկ սուբսիդիաները

3. Որոշելու համար, թե արդյոք սուբսիդիան հատուկ է արդյունաբերական ձեռնարկության կամ արդյունաբերության ճյուղի համար կամ արդյունաբերական ձեռնարկությունների կամ արդյունաբերության ճյուղերի խմբի (այսուհետ՝ որոշակի ձեռնարկություններ) համար այն տարածքի սահմաններում, որի վրա տարածվում են սուբսիդավորող մարմնի իրավասությունները, կիրառվում են հետևյալ սկզբունքները՝

1) եթե սուբսիդավորող մարմնի կողմից կամ այն իրավական ակտով, որի համաձայն սուբսիդավորող մարմինը գործում է, սուբսիդիա ստանալու հնարավորությունը սահմանափակվում է միայն որոշակի ձեռնարկությունների համար, ապա այդպիսի սուբսիդիան դիտարկվում է որպես հատուկ այն պայմանով, որ արդյունաբերական ձեռնարկությունների խմբի կամ արդյունաբերության ճյուղերի խմբի մեջ մտնում են սուբսիդավորող անդամ պետության տարածքում ոչ բոլոր արդյունաբերական ձեռնարկությունները կամ արդյունաբերության ճյուղերը.

2) եթե սուբսիդավորող մարմնի կողմից կամ այն իրավական ակտով, որի համաձայն սուբսիդավորող մարմինը գործում է, սահմանվում են սուբսիդիա ստանալու իրավունքը և սուբսիդիայի չափը սահմանող անաչառ չափանիշներ կամ պայմաններ (այն չափանիշները, որոնք չեզոք են, որոշ ձեռնարկությունների համար առավելություններ չեն ստեղծում՝ այլ ձեռնարկությունների հետ համեմատած, բնույթով տնտեսական են և կիրառման եղանակով՝ հորիզոնական, ինչպես, օրինակ՝ ընդգրկվածների թիվը կամ ձեռնարկությունների չափը), ապա այդպիսի սուբսիդիան չի դիտարկվում որպես հատուկ այն պայմանով, որ այն ստանալու իրավունքն ավտոմատ է, և որ այդպիսի չափանիշներն ու պայմանները խստորեն պահպանվում են: Չափանիշներն ու պայմանները պետք է սահմանվեն օրենքով, հրահանգով, իրավական ակտով կամ այլ պաշտոնական փաստաթղթերով այնպես, որ դրանք հնարավոր լինի ստուգել.

3) եթե, չնայած սույն կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերում նշված սկզբունքների կիրառման արդյունքում սուբսիդիայի ոչ հատուկ լինելու հնարավորության հիմքեր կան՝ ենթադրելու, որ սուբսիդիան իրականում կարող է լինել հատուկ, ապա կարող են հաշվի առնվել հետևյալ գործոնները (ընդ որում՝ անհրաժեշտ է հաշվի առնել տնտեսական գործունեության դիվերսիֆիկացման աստիճանն այն տարածքի սահմաններում, որի վրա տարածվում են սուբսիդավորող մարմնի իրավասությունները, ինչպես նաև այն ժամանակահատվածի տևողությունը, որի ընթացքում այդպիսի սուբսիդիան գործում է)՝

սուբսիդիայի օգտագործումը սահմանափակ թվով որոշակի ձեռնարկությունների կողմից,

սուբսիդիայի արտոնյալ օգտագործումը որոշակի ձեռնարկությունների կողմից,

սուբսիդիաների անհամաչափորեն մեծ գումարների տրամադրումը որոշ ձեռնարկությունների,

սուբսիդիա տրամադրելու մասին որոշում կայացնելիս սուբսիդավորող մարմնի հայեցողություն դրսևորելու եղանակը (այդ առումով, մասնավորապես, հաշվի են առնվում սուբսիդիա ստանալու համար ներկայացվող հայտերը մերժելու կամ հաստատելու հաճախականության մասին տեղեկությունները և համապատասխան որոշումների հիմքերը):

4. Այն սուբսիդիան, որն օգտագործելու հնարավորությունը սահմանափակված է որոշակի ձեռնարկությունների շրջանակով, որոնք տեղակայված են սահմանազատված այն աշխարհագրական շրջանում, որը կազմում է այն տարածքի մաս, որի վրա սուբսիդավորող մարմնի իրավասությունները տարածվում են, համարվում է հատուկ: Անդամ պետության պետական մարմնի կողմից իր իրավասության տարածման ամբողջ տարածքի սահմաններում գործող հարկերի դրույքաչափեր սահմանելը կամ փոփոխելը չի դիտարկվում որպես հատուկ սուբսիդիա:

5. Ցանկացած սուբսիդիա, որի վրա տարածվում են սույն Արձանագրության III բաժնի դրույթները, դիտարկվում է որպես հատուկ:

Սույն բաժնի համաձայն՝ սուբսիդիան հատուկ համարելու փաստի սահմանումը հիմնվում է սուբսիդիայի հատուկ լինելու հանգամանքի ապացույցների վրա:

6. Անդամ պետությունն իրավունք ունի դիմելու Հանձնաժողովին նրա կողմից հատուկ սուբսիդիայի տրամադրումը համաձայնեցնելու նպատակով:

Անդամ պետությունները չեն կիրառում փոխհատուցման միջոցներ այն սուբսիդիաների դեպքում, որոնք տրամադրվում են Հանձնաժողովի կողմից համաձայնեցված ժամկետով, պայմաններով և ծավալներով:

Անդամ պետությունները պարտադիր տեղեկացման կարգով Հանձնաժողով են ուղարկում հատուկ սուբսիդիաների տրամադրումը նախատեսող նորմատիվ իրավական ակտերը սույն Արձանագրության 7-րդ կետով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով սահմանված ժամկետում:

Այն դեպքում, երբ անդամ պետություններից որևէ մեկը հիմքեր ունի ենթադրելու, որ այլ անդամ պետությունների հատուկ սուբսիդիա տրամադրելը կարող է վնաս հասցնել ազգային տնտեսության ճյուղին, ապա այդպիսի անդամ պետությունն իրավունք ունի նախաձեռնելու Հանձնաժողովի կողմից համապատասխան քննությունն անցկացնելը:

Եթե, ըստ քննության արդյունքների, հաստատվում է ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասի առկայությունը, ապա Հանձնաժողովը որոշում է կայացնում այն մասին, որ այդպիսի հատուկ սուբսիդիա տրամադրող անդամ պետությունը պետք է վերացնի վնասի հանգեցնող պայմանները, եթե անդամ պետությունները, քննության մեջ ներգրավված լինելով, այլ համաձայնության չեն եկել սույն Արձանագրության 7-րդ կետով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Հանձնաժողովը սահմանում է ողջամիտ ժամկետ՝ այդպիսի որոշումը կատարելու համար:

Եթե անդամ պետությունը, որի նկատմամբ նշված որոշումը կայացվել է, չի կատարում այդ որոշումը Հանձնաժողովի կողմից սահմանված ժամկետում, ապա այլ անդամ պետություններ կարող են դիմել Միության դատարան:

Սույն կետի դրույթների կիրառումն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով Պայմանագրի 105-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված անցումային դրույթները:

7. Անդամ պետությունների կողմից Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով սահմանվում են՝

հատուկ սուբսիդիաները Հանձնաժողովի հետ կամավոր համաձայնեցնելու և Հանձնաժողովի կողմից համապատասխան որոշումները կայացնելու կարգը.

Հանձնաժողովի կողմից քննություններ անցկացնելու կարգը (այդ թվում՝ սույն Արձանագրությամբ սահմանված հատուկ սուբսիդիաների տրամադրման և օգտագործման պայմանների, կարգի խախտման փաստերով).

այն չափանիշները, որոնց հիման վրա Հանձնաժողովը որոշում է կայացնելու հատուկ սուբսիդիաների թույլատրելի կամ ոչ թույլատրելի լինելու մասին (այդ թվում՝ հաշվի առնելով անդամ պետությունների արտադրողների միջև ձևավորված և նոր կոոպերացիոն կապերի զարգացումը).

տրամադրվող սուբսիդիաների մասին տեղեկությունների՝ Հանձնաժողովի կողմից հարցման կարգը և պայմանները:

Նշված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ժամկետը նախատեսված է Պայմանագրի 105-րդ հոդվածի 1-ին կետով:

8. Այն դեպքում, երբ հատուկ սուբսիդիա ստանալու համար անդամ պետության կողմից սուբսիդիա ստացողի (արտադրողի) նկատմամբ պահանջ է սահմանված որոշակի ապրանքի արտադրության ժամանակ տեխնոլոգիական գործընթացների իրականացման անհրաժեշտության վերաբերյալ, ապա այլ անդամ պետության արտադրողի կողմից այդպիսի գործընթացների իրականացումն այլ անդամ պետություններում ենթակա է այդպիսի պահանջի կատարմանը՝ Բարձրագույն խորհրդի կողմից սահմանված կարգին համապատասխան:

III. Արգելված սուբսիդիաները

9. Արգելվում են սուբսիդիաների հետևյալ տեսակները՝

արտահանման սուբսիդիա՝ սուբսիդիա, որի տրամադրումը, որպես միակ պայման կամ մի քանի պայմաններից մեկը, կապված է արդյունաբերական ապրանքն այդ սուբսիդիան տրամադրող անդամ պետության տարածքից այլ անդամ պետության տարածք արտահանելու արդյունքների հետ.

փոխարինման սուբսիդիա՝ սուբսիդիա, որի տրամադրումը, որպես միակ պայման կամ մի քանի պայմաններից մեկը, կապված է այդ սուբսիդիան տրամադրող անդամ պետության տարածքից ծագող արդյունաբերական ապրանքի օգտագործման հետ:

«Կապված է» ասելով՝ հասկացվում է այն փաստերի առկայությունը, որոնք վկայում են այն մասին, որ սուբսիդիայի տրամադրումը, իրավաբանորեն պայմանավորված չլինելով սուբսիդավորող անդամ պետության տարածքից արդյունաբերական ապրանքի արտահանման արդյունքներով, կամ այդպիսի անդամ պետության տարածքից ծագած արդյունաբերական ապրանքի օգտագործմամբ, իրականում կապված է փաստացի կամ ակնկալվող արտահանման (դուրսհանման) կամ արտահանումից ստացվող հասույթի (դուրսհանումից ստացվող հասույթի) կամ սուբսիդավորող անդամ պետության տարածքից ծագող արդյունաբերական ապրանքների օգտագործման պահանջների հետ:

Ինքնին այն փաստը, որ սուբսիդիան տրամադրվում է արտահանում իրականացնող տնտեսավարող սուբյեկտի, չի կարող հիմք ծառայել այն արտահանման սուբսիդիա համարելու համար:

10. Այն դեպքում, երբ մեկ անդամ պետության կողմից հատուկ սուբսիդիա տրամադրելու արդյունքում վնաս է հասցվում այլ անդամ պետության ազգային տնտեսության ճյուղին, ապա այդպիսի սուբսիդիան համարվում է արգելված:

Ազգային տնտեսության ճյուղին վնաս հասցնելը պետք է ապացուցվի՝ համաձայն սույն Արձանագրության V բաժնի:

11. Անդամ պետությունները չեն պահպանում և չեն սահմանում այնպիսի միջոցներ, որոնք կիրառվում են նորմատիվ իրավական ակտի կամ սուբսիդավորող մարմնի իրավական ակտի հիման վրա, որոնք անհրաժեշտ է պահպանել հատուկ սուբսիդիա ստանալու համար, և որոնք համապատասխանում են հետևյալ պայմաններից մեկին՝

1) պահանջներ են պարունակում հետևյալի վերաբերյալ՝

գնումների իրականացման կամ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից այնպիսի արդյունաբերական ապրանքների օգտագործման վերաբերյալ, որոնք ծագում են միջոցը սահմանող անդամ պետության տարածքից կամ սուբսիդավորող մարմնի կողմից նշված ցանկացած տեղական աղբյուրից (անկախ այն բանից, թե արդյոք սահմանվում են կոնկրետ ապրանքները, դրանց ծավալը կամ արժեքը կամ դրանց տեղական արտադրության ծավալից կամ արժեքից ունեցած մասնաբաժինը).

ցանկացած անդամ պետության տարածքից ներմուծվող ապրանքների գնման կամ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից օգտագործման սահմանափակման վերաբերյալ այն քանակությամբ, որը կապված է այդ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից արտահանվող այն ապրանքների ծավալների կամ արժեքի հետ, որոնք ծագում են միջոցը սահմանող անդամ պետության տարածքից.

2) սահմանափակում են՝

տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից ցանկացած անդամ պետության տարածքից այն արդյունաբերական ապրանքների ներմուծումը, որոնք օգտագործվում են տեղական արտադրության մեջ կամ առնչություն ունեն այդպիսի արտադրության հետ (այդ թվում՝ միջոցը սահմանող անդամ պետության տարածքից ծագող և այդ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից այլ անդամ պետության տարածք արտահանվող ապրանքների ծավալից կամ արժեքից կախված)։

տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից ցանկացած անդամ պետության տարածքից այն արդյունաբերական ապրանքների ներմուծումը, որոնք օգտագործվում են տեղական արտադրության մեջ կամ առնչություն ունեն այդպիսի արտադրության հետ՝ ցանկացած անդամ պետության արժույթից տնտեսավարող սուբյեկտի օգտվելու հնարավորությունը սահմանափակելու միջոցով՝ այդ արժույթի մուտքերի՝ ձեռնարկությանը հասանելիք ծավալով։

տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից արդյունաբերական ապրանքների արտահանումը ցանկացած անդամ պետության տարածք կամ ցանկացած անդամ պետության տարածքում տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից արդյունաբերական ապրանքների վաճառքը (կախված ապրանքները որոշակիացնելուց, դրանց ծավալից կամ արժեքից կամ դրանց՝ այդ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից իրականացվող տեղական արտադրության ծավալից կամ արժեքից ունեցած մասնաբաժնից)։

12. Արգելվում են այն հատուկ սուբսիդիաները, որոնց տրամադրումը հանգեցնում է ցանկացած անդամ պետության շահերի լուրջ ոտնահարման։ Մեկ անդամ պետության շահերի լուրջ ոտնահարում առաջանում է այն դեպքում, երբ այլ անդամ պետությունների հատուկ սուբսիդիա տրամադրելու արդյունքում՝

1) նույնանման ապրանքը դուրս է մղվում սուբսիդավորող անդամ պետության շուկայից, կամ զսպվում է սուբսիդավորող անդամ պետության շուկա ցանկացած անդամ պետության տարածքից ծագող նույնանման ապրանքի ներմուծման աճը։

2) ցանկացած անդամ պետության տարածքից ծագող նույնանման ապրանքը դուրս է մղվում երրորդ անդամ պետության շուկայից, կամ զսպվում է երրորդ անդամ պետության տարածք այդպիսի նույնանման ապրանքի արտահանման աճը։

3) զգալիորեն նվազեցվում է այն արդյունաբերական ապրանքի գինը, որի արտադրության, փոխադրման կամ սուբսիդավորող անդամ պետության տարածքից արտահանման ժամանակ ցանկացած անդամ պետության միևնույն շուկայում այլ անդամ պետության տարածքից ծագող նույնանման ապրանքի գնի համեմատությամբ օգտագործվել է հատուկ սուբսիդիա, կամ զգալիորեն զսպվում են գների աճը, գների անկումը, կամ միևնույն շուկայում առաջանում է վաճառքի հնարավորությունների բացթողում։

13. Սույն Արձանագրության 12-րդ կետում նշված շահերի լուրջ ոտնահարումը սահմանվում է սույն բաժնով, իսկ ապացուցվում է սույն Արձանագրության V բաժնի համաձայն։

14. Անդամ պետությունների տարածքներում չեն տրամադրվում և չեն պահպանվում սույն Արձանագրության 11-րդ կետում նշված միջոցները, ինչպես նաև արգելված սուբսիդիաները, այդ թվում հետևյալը (ընդ որում՝ «ապրանքների արտահանում» ասելով՝ հասկացվում է սուբսիդավորող անդամ պետության տարածքից ապրանքների արտահանում այլ անդամ պետության տարածք՝)

1) ծրագրեր, որոնցով արտահանողն ազատվում է արժույթային հասույթի մի մասը անդամ պետությանը պարտադիր վաճառելուց, կամ որոնցով թույլատրվում է կիրառել արժույթի մի քանի փոխարժեք՝ ազգային արժույթի մասնակի արժեզրկման միջոցով, ինչի արդյունքում փոխարժեքի տարբերության հաշվին արտահանողն առավելություն է ստանում.

2) արտահանվող բեռների համար ներքին տրանսպորտային և նավափոխադրման (ֆրախտի) սակագները, որոնք անդամ պետության կողմից սահմանվում կամ գանձվում են ավելի արտոնյալ պայմաններով՝ ներքին շուկայում իրականացվող փոխադրումների հետ համեմատությամբ.

3) արտահանվող ապրանքների արտադրության մեջ օգտագործվող ապրանքների և ծառայությունների տրամադրումն ավելի արտոնյալ պայմաններով, քան ներքին շուկայում իրացվող նույնանման ապրանքների արտադրության մեջ օգտագործվող ապրանքների և ծառայությունների համար.

4) վճարումից լրիվ կամ մասնակի ազատումը, վճարումը հետաձգելու հնարավորության ընձեռումը կամ տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից վճարվող կամ վճարման ենթակա հարկերի կամ ցանկացած այլ գանձումների նվազեցումը, որոնք կապված են արտահանման արդյունքների կամ այն ապրանքների օգտագործման հետ, որոնք ծագում են նշված արտոնությունները տրամադրող անդամ պետության տարածքից: Ընդ որում՝ պարտադիր չէ, որ վճարման հետաձգումը լինի արգելված սուբսիդիա, եթե գանձվում են հարկերը չվճարելու դիմաց վճարման ենթակա տուժանքները: Արտահանվող ապրանքի համար ավելացված արժեքի գրոյական դրույքաչափով հարկումը չի վկայում արգելված սուբսիդիայի մասին.

5) արտահանման արդյունքների հետ կապված՝ ապրանքների հարկման բազան կրճատող հատուկ պահումները ներքին շուկայում իրացվող նույնանման ապրանքների հետ համեմատությամբ՝ ավելի մեծ ծավալով.

6) արտահանվող ապրանքների արտադրության մեջ օգտագործվող ապրանքների և ծառայությունների հարկման բազայի հաշվարկի համար կիրառվող հարկերի վճարումից ազատելը, դրանք նվազեցնելը, վճարումը հետաձգելը կամ հատուկ պահումներն ավելի մեծ ծավալով, քան ներքին շուկայում իրացվող նույնանման ապրանքների արտադրության մեջ օգտագործվող ապրանքների և ծառայությունների հարկման բազայի հաշվարկի համար կիրառվող հարկերի վճարումից ազատելը, դրանք նվազեցնելը, վճարումը հետաձգելը կամ հատուկ պահումները.

7) արտահանվող արտադրանքի արտադրության մեջ օգտագործվող հումքի և նյութերի դիմաց մաքսային վճարների գանձումը՝ ավելի ցածր դրույքաչափերով, քան ներքին շուկայում սպառման համար նախատեսված նույնանման արտադրանքի արտադրության մեջ օգտագործվող նույնպիսի հումքի և նյութերի դիմաց, կամ արտահանվող արտադրանքի արտադրության մեջ օգտագործվող հումքի և նյութերի դիմաց մաքսային վճարները վերադարձնելը՝ ավելի մեծ ծավալով, քան ներքին շուկայում իրացվող նույնանման արտադրանքի արտադրության մեջ օգտագործվող նույնպիսի հումքի և նյութերի դիմաց.

8) այն ներմուծման տուրքերը նվազեցնելը կամ վերադարձնելը, որոնք գանձվում են արտադրանքի արտադրության մեջ օգտագործված ներմուծված հումքի և նյութերի դիմաց, եթե արտադրված արտադրանքում հայրենական հումքի կամ նյութերի պարունակությունը պարտադիր է (անկախ նրանից, թե սահմանվում են կոնկրետ ապրանքները, դրանց ծավալը կամ արժեքը կամ դրանց տեղական արտադրության ծավալից կամ արժեքից ունեցած մասնաբաժինը).

9) այնպիսի պարզևավճարների գանձումը, որոնք բավարար չեն արտահանման վարկերի երաշխավորման կամ ապահովագրման, արտահանվող ապրանքների արժեքի կամ արժույթային ռիսկերի մեծացումից ապահովագրման կամ երաշխավորման ծրագրերով երկարաժամկետ գործառնական ծախսերը կամ վնասները ծածկելու համար.

10) արտահանման վարկերի տրամադրումն այնպիսի դրույքաչափերով, որոնք ավելի ցածր են այն դրույքաչափերից, որոնք այդ վարկերն ստացողները փաստացիորեն պետք է վճարեին շուկայական պայմաններում համադրելի վարկից օգտվելու դիմաց (վարկի մարման միևնույն ժամկետը, վարկի արժույթը և այլն), կամ բոլոր այն ծախսերի կամ դրանց մի մասի վճարումը, որոնք կրել են արտահանողները կամ ֆինանսական հաստատությունները՝ վարկն ստանալու հետ կապված: Արտահանման վարկավորման գործելակերպը, որը համապատասխանում է Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության անդամ պետությունների կողմից՝ արտահանման պաշտոնական վարկերի առնչությամբ պայմանավորվածության տոկոսադրույքներին վերաբերող դրույթներին, չի դիտարկվելու որպես արգելված սուբսիդիա.

11) ձեռնարկության համար նախատեսված էլեկտրաէներգիայի կամ էներգակիրների համար սակագների նվազեցումն այն պայմանով, որ այդպիսի սուբսիդավորումը կապված է արտահանման արդյունքների կամ ներմուծված ապրանքների փոխարեն հայրենական ապրանքների օգտագործման հետ:

15. Հանձնաժողովը, առաջնորդվելով սույն Արձանագրությամբ, չի դիտարկում արգելված սուբսիդիաները որպես թույլատրելի սուբսիդիաներ:

Սույն կետի դրույթների կիրառումն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 105-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված անցումային դրույթները:

16. Այն դեպքում, երբ անդամ պետություններից որևէ մեկը հիմք ունի կարծելու, որ այլ անդամ պետության սուբսիդավորող մարմինը տրամադրում է արգելված սուբսիդիաներ և (կամ) սահմանում է այնպիսի միջոցներ, որոնք պահպանելն անհրաժեշտ է սույն Արձանագրության համաձայն հատուկ սուբսիդիաներ ստանալու համար, ապա առաջին անդամ պետությունն իրավունք ունի դիմելու այդ մյուս անդամ պետությանը՝ այդպիսի արգելված սուբսիդիաները և միջոցները չեղյալ հայտարարելու վերաբերյալ խորհրդակցություններ անցկացնելու խնդրանքով:

17. Եթե սույն Արձանագրության 16-րդ կետում նշված խորհրդակցություններն անցկացնելու վերաբերյալ ծանուցումը պաշտոնական դիվանագիտական ուղիներով ստանալու օրվանից հետո 2 ամսվա ընթացքում անդամ պետությունները փոխհամաձայնության չեն գալիս, ապա գոյություն ունեցող տարաձայնությունները կարգավորվում են սույն Պայմանագրի 93-րդ հոդվածի համաձայն:

Եթե վեճերի կարգավորման արդյունքներով որոշում է կայացվել, որ անդամ պետություններից մեկը տրամադրում է սույն Արձանագրության 9-րդ և 12-րդ կետերում նշված արգելված սուբսիդիաները և (կամ) կիրառում է սույն Արձանագրության 11-րդ կետում նշված միջոցները, ապա այդ անդամ պետությունն անհապաղ չեղյալ է հայտարարում այդպիսի արգելված սուբսիդիաները կամ միջոցները՝ անկախ այն բանից, թե արդյոք այդպիսի արգելված սուբսիդիաների կամ միջոցների արդյունքում վնաս է հասցվում այլ անդամ պետությունների ազգային տնտեսությանը, և այդպիսի արգելված սուբսիդիաների առնչությամբ սահմանում է փոխհատուցման միջոց՝ համաձայն սույն Արձանագրության 89 – 94-րդ կետերի:

18. Սուբսիդավորող մարմինները սահմանված անցումային ժամանակահատվածի ընթացքում իրավունք ունեն տրամադրելու սուբսիդիաներ՝ կիրառելով միջոցներ՝ սույն Արձանագրության հավելվածի համաձայն:

IV. Թույլատրելի սուբսիդիաները

19. Այն սուբսիդիաները, որոնք, սույն Արձանագրության համաձայն, արգելված և հատուկ չեն, ճանաչվում են թույլատրելի սուբսիդիաներ, որոնց տրամադրումը չի խաթարում անդամ պետությունների միջև փոխադարձ առևտուրը:

Անդամ պետություններն իրավունք ունեն տրամադրելու այդպիսի սուբսիդիաներ առանց սահմանափակումների, և այդպիսի սուբսիդիաների առնչությամբ փոխհատուցման ու պատասխան միջոցների կիրառմանը կամ սուբսիդիաներ տրամադրելու արգելքին վերաբերող սույն Արձանագրության դրույթները չեն գործում:

20. Անդամ պետություններն իրավունք ունեն տրամադրելու սույն բաժնով նախատեսված թույլատրելի սուբսիդիաներ առանց Հանձնաժողովի համաձայնության:

Սույն կետի դրույթների կիրառումը իրականացվում է՝ հաշվի առնելով Պայմանագրի 105-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված անցումային դրույթները:

21. Սույն Արձանագրության VII բաժնում նշված այն սուբսիդիաները, որոնք, սույն Արձանագրության II բաժնի համաձայն, համարվում են հատուկ, բայց անդամ պետությունների կողմից ճանաչվում են որպես փոխադարձ առևտուրը չխաթարող, փոխհատուցման միջոցներ ընդունելու հիմք չեն ծառայում՝ սույն Արձանագրության VIII բաժնի համաձայն:

V. Քննություններ անցկացնելու կարգը

22. Անդամ պետության տարածքում տրամադրվող սուբսիդիաների համապատասխանությունը սույն Արձանագրության դրույթներին վերլուծելու, ինչպես նաև հատուկ սուբսիդիա տրամադրած անդամ պետության տարածքից սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման արդյունքում ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասի առկայությունը սահմանելու կամ սուբսիդավորող անդամ պետության շուկայից նույնանման ապրանքը դուրս մղելու նպատակով քննությունն անցկացվում է իրավասու մարմնի կողմից տվյալ անդամ պետության տարածքում գրանցված նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողների կողմից սույն Արձանագրության համաձայն ներկայացված գրավոր դիմումի հիման վրա կամ իրավասու մարմնի սեփական նախաձեռնությամբ (այսուհետ՝ դիմում):

23. Դիմումը ներկայացվում է նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողի կամ այդպիսի արտադրողների միավորման կողմից, որի մասնակիցների թվին են պատկանում ազգային տնտեսության ճյուղը կազմող արտադրողները, ինչպես նաև այդ անձանց ներկայացուցիչների կողմից, որոնք ունեն այն անդամ պետության օրենսդրության համաձայն պատշաճորեն ձևակերպված լիազորություններ, որտեղ այդ ներկայացուցիչները գրանցված են (այսուհետ՝ դիմումատուներ):

24. Դիմումը պարունակում է՝

- 1) դիմումատուի վերաբերյալ տեղեկություններ.
- 2) ապրանքի նկարագիրը (նշելով ծագման երկիրը և ԱՏԳ ԱԱ ԵՏՄ ծածկագիրը).
- 3) հատուկ սուբսիդիայի առկայության, բնույթի և չափի մասին տվյալներ.
- 4) սուբսիդավորվող ապրանքն արտադրողների մասին տվյալներ.
- 5) նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողների մասին տվյալներ.

6) տվյալներ՝ այն անդամ պետության տարածք սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման ծավալի փոփոխության վերաբերյալ, որի իրավասու մարմին դիմումը ներկայացվում է դիմումը ներկայացնելուն նախորդող 3 օրացուցային տարիների ընթացքում.

7) տվյալներ՝ այն անդամ պետության տարածքից այլ անդամ պետության տարածք նույնանման ապրանքի արտահանման ծավալի փոփոխության վերաբերյալ, որի իրավասու մարմին ներկայացվում է դիմումը.

8) սուբսիդավորվող ապրանքը ներմուծելու հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասի առկայության կամ սուբսիդավորող անդամ պետության շուկայից նույնանման ապրանքը դուրս մղելու մասին ապացույցներ: Սուբսիդավորվող ապրանքը ներմուծելու հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված նյութական վնասի առկայության կամ նյութական վնաս հասցնելու վտանգի կամ սուբսիդավորող անդամ պետության շուկայից նույնանման ապրանքը դուրս մղելու մասին ապացույցները հիմնվում են այն օբյեկտիվ գործոնների վրա, որոնցով բնութագրվում է ազգային տնտեսության ճյուղի տնտեսական վիճակը, և որոնք կարող են արտահայտվել քանակական ցուցանիշներով (այդ թվում՝ ապրանքի արտադրության ծավալը և դրա վաճառքի ծավալը, անդամ պետության շուկայում ապրանքի մասնաբաժինը, ապրանքի արտադրության ինքնարժեքը, ապրանքի գինը, արտադրական հզորությունների ծանրաբեռնվածության, աշխատանքի արտադրողականության, շահույթի չափերի, ապրանքի արտադրության և վաճառքի շահութաբերության, ազգային տնտեսության ճյուղում ներդրումների ծավալի մասին տվյալները).

9) տվյալներ Միության մաքսային տարածք նույնանման ապրանքի ներմուծման ծավալի փոփոխության մասին (քանակական և արժեքային արտահայտությամբ)՝ դիմումը ներկայացնելուն նախորդող 3 օրացուցային տարիների ընթացքում.

10) տվյալներ՝ Միության մաքսային տարածքից նույնանման ապրանքի արտահանման ծավալի փոփոխության մասին (քանակական և արժեքային արտահայտությամբ)՝ դիմումը ներկայացնելուն նախորդող 3 օրացուցային տարիների ընթացքում.

11) այլ գործոնների վերլուծություն, որոնք վերլուծվող ժամանակահատվածում կարող էին ազդեցություն ունենալ ազգային տնտեսության ճյուղի վրա:

25. Դիմումի մեջ պարունակվող արժեքային ցուցանիշները նշելիս համադրելիության նպատակով կիրառվում է արտաքին առևտրի վիճակագրություն վարելու համար Հանձնաժողովի կողմից սահմանված դրամական միավոր:

26. Դիմումը դրա ոչ գաղտնի տարբերակի հետ (եթե դիմումի մեջ առկա են գաղտնի տեղեկություններ) ներկայացվում է իրավասու մարմին և դիմումը նշված մարմնի կողմից ստանալու օրը ենթակա է գրանցման:

27. Դիմումը մերժվում է հետևյալ հիմքերով՝

սույն Արձանագրության 23-րդ կետում սահմանված պահանջներին դիմումատուին չհամապատասխանելը,

սույն Արձանագրության 24-րդ կետում նշված տվյալները չներկայացնելը,

դիմումատուի կողմից ներկայացված տվյալների ոչ հավաստի լինելը:

Դիմումն այլ հիմքերով մերժել չի թույլատրվում:

28. Նախքան քննություն սկսելու մասին որոշում կայացնելը՝ իրավասու մարմինը դիմումն ստանալու մասին գրավոր ծանուցում է այն անդամ պետության իրավասու մարմնին, որի տարածքում տրամադրվում է ուսումնասիրվող հատուկ սուբսիդիան:

29. Քննություն սկսելու մասին որոշում կայացնելու նպատակով իրավասու մարմինը դիմումի գրանցման օրվանից 30 օրացուցային օրերի ընթացքում ուսումնասիրում է տվյալ դիմումի մեջ առկա ապացույցների և տվյալների բավարար և հավաստի լինելը՝ սույն Արձանագրության 24-րդ կետի համաձայն: Եթե անհրաժեշտություն կա, որ իրավասու մարմինը դիմումատուից լրացուցիչ տվյալներ ստանա, ապա նշված ժամկետը կարող է երկարաձգվել, սակայն չպետք է գերազանցի դիմումը գրանցելու օրվանից 40 օրացուցային օրերը:

30. Դիմումը կարող է հետ վերցվել դիմումատուի կողմից՝ նախքան քննությունն սկսելը կամ դրա անցկացման ընթացքում:

Այն դեպքում, երբ դիմումը հետ է վերցվում նախքան քննությունն սկսելը, այդպիսի դիմումը համարվում է չներկայացված:

Այն դեպքում, երբ դիմումը հետ է վերցվում քննությունն անցկացնելու ընթացքում, այդ քննությունը դադարեցվում է կամ շարունակվում է իրավասու մարմնի որոշմամբ:

31. Դիմումը քննելու համար ընդունելուց հետո և նախքան քննությունն սկսելու մասին որոշում կայացնելը՝ իրավասու մարմինը հատուկ սուբսիդիան տրամադրած անդամ պետության լիազոր մարմնին առաջարկում է անցկացնել խորհրդակցություններ՝ հատուկ սուբսիդիայի առկայությունը, չափն ու օգտագործումը, ինչպես նաև՝ այն տրամադրելու հետևանքները ճշտելու և փոխընդունելի որոշում կայացնելու նպատակով: Այդպիսի խորհրդակցությունները կարող են անցկացվել նաև քննության ընթացքում:

32. Հատուկ սուբսիդիայի առկայությունը, չափը և այն տրամադրելու հետևանքները ճշտելու նպատակով խորհրդակցություններ անցկացնելը չի խոչընդոտում իրավասու մարմնի կողմից քննություն սկսելու, ինչպես նաև

այդպիսի քննության արդյունքներով սույն Արձանագրության դրույթներին այլ անդամ պետության տարածքում տրամադրված հատուկ սուբսիդիայի համապատասխանության վերաբերյալ եզրակացություն նախապատրաստելու և (կամ) հատուկ սուբսիդիան տրամադրած անդամ պետության տարածքից սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին վնաս հասցնելու և փոխհատուցման միջոցը կիրառելու մասին դիմումն այն անդամ պետությանը փոխանցելու մասին որոշում կայացնելուն, որի տարածքում տրամադրվում է ուսումնասիրվող հատուկ սուբսիդիան:

33. Նախքան սույն Արձանագրության 29-րդ կետում նշված ժամկետը լրանալը իրավասու մարմինը որոշում է կայացնում քննություն սկսելու կամ այն անցկացնելը մերժելու մասին:

Քննություն անցկացնելը մերժելու մասին որոշում կայացնելու դեպքում իրավասու մարմինն այդպիսի որոշում կայացնելու օրվանից ոչ ավելի, քան 10 օրացուցային օրերի ընթացքում գրավոր ծանուցում է դիմումատուին քննություն անցկացնելը մերժելու պատճառի մասին:

Քննություն սկսելու մասին որոշում ընդունելիս իրավասու մարմինը գրավոր ծանուցում է հատուկ սուբսիդիա տրամադրած անդամ պետության լիազոր մարմնին, ինչպես նաև իրեն հայտնի այլ շահագրգիռ անձանց ընդունված որոշման մասին և քննություն սկսելու մասին որոշում կայացնելու օրվանից ոչ ավելի, քան 5 աշխատանքային օրերի ընթացքում ապահովում է քննություն սկսելու մասին ծանուցումը հրապարակելը: Քննություն սկսելու մասին ծանուցումը հրապարակելու օրը համարվում է քննությունն սկսելու օրը:

34. Իրավասու մարմինը կարող է որոշում կայացնել քննություն սկսելու մասին (այդ թվում՝ սեփական նախաձեռնությամբ) այն դեպքում, երբ այդ մարմնի տրամադրության տակ գտնվում են սույն Արձանագրությունը խախտելու մասին փաստերի առկայության և (կամ) տվյալ անդամ պետության տարածք սուբսիդավորվող ապրանք ներմուծելու հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասի առկայության կամ սուբսիդավորվող ապրանքի պատճառով հատուկ սուբսիդիա տրամադրած անդամ պետության կամ այլ անդամ պետության շուկայից նույնանման ապրանքը դուրս մղելու մասին ապացույցներ:

Այն դեպքում, երբ ապացույցները բավարար չեն քննություն անցկացնելու համար, այդպիսի քննություն չի կարող սկսվել:

35. Քննություն սկսելու մասին որոշում կայացնելուց հետո իրավասու մարմինը նույնանման ապրանքի իրեն հայտնի ազգային արտադրողներին և քննության առարկա հանդիսացող սուբսիդավորվող ապրանքի արտադրողներին է ուղարկում այն հարցերի ցանկը, որոնց նրանք պատասխանում են քննություն անցկացնելու նպատակով:

Հարցերի ցանկը համարվում է ստացված այն նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողի ներկայացուցչին կամ սուբսիդավորվող ապրանքն արտադրողին անմիջականորեն փոխանցելու օրվանից կամ այդ ցանկը փոստով ուղարկելու օրվանից 7 օրացուցային օրեր հետո:

Նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողները և քննության առարկա հանդիսացող սուբսիդավորվող ապրանքի արտադրողները, որոնց ուղարկվել է հարցերի ցանկը, իրենց պատասխանները ներկայացնում են իրավասու մարմին՝ իրենց կողմից այդպիսի ցանկ ստանալու օրվանից 30 օրացուցային օրերի ընթացքում: Նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողների և քննության առարկա հանդիսացող սուբսիդավորվող ապրանքի արտադրողների կողմից հիմնավորված և գրավոր շարադրված խնդրանքի հիման վրա իրավասու մարմինը կարող է երկարաձգել նշված ժամկետը, սակայն 10 օրացուցային օրերից ոչ ավելի:

36. Քննության ընթացքում ներկայացված տվյալներն ստուգելու կամ իրականացվող քննությանն առնչվող լրացուցիչ տվյալներ ստանալու նպատակով իրավասու մարմինը կարող է քննություն անցկացնել հատուկ սուբսիդիա տրամադրած անդամ պետության տարածքում՝ դրա վերաբերյալ քննության առարկա հանդիսացող սուբսիդավորվող ապրանքի համապատասխան արտադրողի համաձայնությունն ստանալու պայմանով, ինչպես նաև՝ համապատասխան անդամ պետության կառավարության ներկայացուցիչներին նախապես ծանուցելու և այդ անդամ պետության տարածքում քննություն անցկացնելու վերաբերյալ այդ պետության կողմից առարկության բացակայության պայմանով:

Քննության ընթացքում ներկայացված տվյալներն ստուգելու կամ իրականացվող քննությանն առնչվող լրացուցիչ տվյալներ ստանալու նպատակով իրավասու մարմինն իրավունք ունի իր ներկայացուցիչներին ուղարկելու նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողների գտնվելու վայր, անցկացնելու խորհրդակցություններ և բանակցություններ շահագրգիռ անձանց հետ, ծանոթանալու քննության առարկա հանդիսացող սուբսիդավորվող ապրանքի նմուշներին և ձեռնարկելու քննությունն անցկացնելու համար անհրաժեշտ այլ գործողություններ, որոնք չեն հակասում քննությունն անցկացնող անդամ պետության օրենսդրությանը:

37. Քննություն անցկացնելու ընթացքում իրավասու մարմինը կարող է ուսումնասիրվող սուբսիդիան տրամադրած կամ տրամադրող անդամ պետության լիազոր մարմիններին, ինչպես նաև՝ շահագրգիռ անձանց հարցումներ ուղարկել անցկացվող քննությանն առնչվող տեղեկություններ տրամադրելու մասին:

38. Շահագրգիռ անձինք իրավունք ունեն քննություն սկսելու մասին ծանուցման մեջ նշված օրվանից ոչ ուշ տրամադրելու քննություն անցկացնելու համար անհրաժեշտ տվյալներ (այդ թվում՝ գաղտնի տեղեկություններ)՝ նշելով

դրանք ստանալու աղբյուրը: Իրավասու մարմինն իրավունք ունի շահագրգիռ անձանցից պահանջելու լրացուցիչ տվյալներ:

39. Քննությանն առնչվող ապացույցներն ու տվյալները պետք է տրամադրվեն իրավասու մարմնին քննությունն անցկացնող անդամ պետության պետական լեզվով, իսկ օտար լեզվով կազմված փաստաթղթերի բնօրինակներին պետք է կցված լինի սահմանված կարգով վավերացված թարգմանությունը:

40. Հաշվի առնելով սույն Արձանագրության համաձայն գաղտնի տեղեկությունները պաշտպանելու անհրաժեշտությունը՝ իրավասու մարմինը քննության ընթացքում շահագրգիռ անձանց նրանց գրավոր խնդրանքի հիման վրա հնարավորություն է ընձեռում՝ ծանոթանալու ցանկացած շահագրգիռ անձի կողմից գրավոր ներկայացված տվյալներին՝ որպես քննությանն առնչվող ապացույցներ: Իրավասու մարմինը քննության մասնակիցներին հնարավորություն է ընձեռում՝ ծանոթանալու քննությանն առնչվող և քննության ընթացքում իր կողմից օգտագործվող, սակայն, սույն Արձանագրության համաձայն գաղտնի չհամարվող այլ տեղեկությունների:

41. Մաքսային գործի, պետական վիճակագրություն վարելու բնագավառում լիազորված՝ անդամ պետությունների պետական իշխանության (կառավարման) մարմինները, անդամ պետությունների պետական իշխանության (կառավարման) մյուս մարմինները և պետական իշխանության (կառավարման) տարածքային (տեղական) մարմինները աջակցություն են ցուցաբերում քննություն անցկացնելու գործում և իրավասու մարմնի հարցումների հիման վրա տրամադրում են քննություն անցկացնելու համար անհրաժեշտ տվյալներ (այդ թվում՝ գաղտնի տեղեկություններ պարունակող):

42. Քննություն անցկացնելու ժամկետը չի գերազանցում քննությունն սկսելու օրվանից վեց ամիսը:

Քննությունը համարվում է ավարտված իրավասու մարմնի կողմից քննության արդյունքներն իր կառավարության դիտարկմանն ուղարկելու օրը:

43. Քննության արդյունքներով իրավասու մարմինը եզրակացություն է մշակում սույն Արձանագրության դրույթներին այլ անդամ պետության տարածքում տրամադրված սուբսիդիաների համապատասխանության վերաբերյալ:

44. Այն դեպքում, երբ քննության արդյունքներով ապացուցվում է սույն Արձանագրությունը խախտելու և (կամ) ազգային տնտեսության ճյուղին վնաս հասցնելու փաստը, ապա անդամ պետությունը, որի իրավասու մարմինն անցկացրել է քննությունը, փոխհատուցման միջոց սահմանելու մասին դիմում է փոխանցում այն անդամ պետությանը, որի տարածքում տրամադրվում է ուսումնասիրվող հատուկ սուբսիդիան:

45. Ազգային տնտեսության ճյուղը սահմանելիս այն անդամ պետության տարածքը, որի իրավասու մարմինն անցկացնում է քննությունը, կարող է

դիտարկվել որպես մի տարածք, որտեղ գործում են երկու կամ մի քանի մրցակից շուկաներ, իսկ այդպիսի շուկաներից որևէ մեկի սահմաններում նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողները կարող են դիտարկվել որպես ազգային տնտեսության առանձին ճյուղ, եթե այդպիսի արտադրողներն այդ շուկայում վաճառում են իրենց կողմից արտադրվող նույնանման ապրանքի 80 տոկոսից ոչ պակասը, և նույնանման ապրանքի պահանջարկն այդ շուկայում զգալիորեն չի բավարարվում տվյալ ապրանքի այն ազգային արտադրողների կողմից, որոնք գտնվում են քննությունն անցկացնող անդամ պետության մնացած տարածքում: Այդպիսի դեպքերում ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասի առկայությունը կարող է հաստատվել, նույնիսկ եթե ազգային տնտեսության ճյուղի հիմնական մասին վնաս չի հասցվել այն պայմանով, որ սուբսիդավորվող ապրանքի վաճառքը կենտրոնացած է մրցակից շուկաներից մեկում, և սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծումը վնաս է հասցնում մեկ այդպիսի շուկայի սահմաններում նույնանման ապրանքի՝ 80 տոկոսից ոչ պակաս ազգային արտադրողներին:

46. Հատուկ սուբսիդիայի չափը որոշվում է այդպիսի սուբսիդիա ստացողին հասած օգուտի չափի հիման վրա: Օգուտի չափը հաշվարկելիս իրավասու մարմինը հաշվի է առնում հետևյալը՝

ա) սուբսիդավորող մարմնի մասնակցությունը կազմակերպության կապիտալում չի դիտարկվում որպես հատուկ սուբսիդիայի տրամադրում, եթե այդպիսի մասնակցությունը չի կարող որակվել որպես համապատասխան անդամ պետության տարածքում սովորական ներդրումային պրակտիկային չհամապատասխանող գործողություն (ներառյալ ռիսկային կապիտալի տրամադրումը):

2) սուբսիդավորող մարմնի տրամադրած վարկը չի դիտարկվում որպես հատուկ սուբսիդիա, եթե վարկն ստացող կազմակերպության կողմից պետական վարկերի դիմաց վճարվող գումարը չի տարբերվում այն գումարից, որն այն կվճարեր այն համարժեք առևտրային վարկի դիմաց, որը տվյալ կազմակերպությունը կարող է ստանալ համապատասխան անդամ պետության վարկային շուկայում: Հակառակ դեպքում օգուտ է համարվում այդ գումարների միջև եղած տարբերությունը:

3) սուբսիդավորող մարմինը վարկային երաշխիքը չի դիտարկում որպես հատուկ սուբսիդիայի տրամադրում, եթե սուբսիդավորող մարմնի կողմից երաշխավորված վարկի դիմաց երաշխիք ստացող կազմակերպության կողմից վճարվող գումարը չի տարբերվում այն գումարից, որն այն կվճարեր առանց պետական երաշխիքի համարժեք առևտրային վարկի դիմաց: Հակառակ դեպքում օգուտ է համարվում այդ գումարների միջև առկա տարբերությունը՝ միջնորդավճարների տարբերությամբ ճշգրտված:

4) սուբսիդավորող մարմնի կողմից ապրանքների մատակարարումը կամ ծառայությունների տրամադրումը կամ ապրանքների գնումը չի դիտարկվում

որպես հատուկ սուբսիդիայի տրամադրում, եթե ապրանքները կամ ծառայությունները մատակարարվում են համարժեքից ավելի փոքր վճարման դիմաց, կամ գնումները չեն կատարվում համարժեքից ավելի մեծ վճարման դիմաց: Վճարի համարժեքությունը որոշվում է՝ ելնելով համապատասխան անդամ պետության շուկայում այդպիսի ապրանքների և ծառայությունների գնման ու վաճառքի՝ գոյություն ունեցող շուկայական պայմաններից (ներառյալ գինը, որակը, մատչելիությունը, իրացվելիությունը, փոխադրումը և ապրանքի գնմանը կամ վաճառքին առնչվող մյուս պայմանները):

47. Սուբսիդիայի չափի հաշվարկն իրականացվում է այն ապրանքի միավորի (տոննա, խորանարդ մետր, հատ և այլն) համար, որը ներմուծվել է այն անդամ պետության տարածք, որի իրավասու մարմինն անցկացնում է քննությունը, կամ որն իրացվել է այն անդամ պետության շուկայում, որի տարածքում տրամադրվում է հատուկ սուբսիդիան, կամ այլ անդամ պետության շուկայում:

48. Սուբսիդիայի չափը հաշվարկելիս պետք է հաշվի առնել համապատասխան անդամ պետությունում գնաճի ցուցանիշներն այն դեպքում, երբ գնաճի տեմպերն այնքան մեծ են, որ կարող են խեղաթյուրել ստացված արդյունքները:

49. Ապրանքի միավորի համար սուբսիդիայի չափը սահմանվում է՝ ելնելով հատուկ սուբսիդիա տրամադրած անդամ պետության՝ այդ նպատակներով կատարած ծախսերի չափից:

50. Ապրանքի միավորի համար սուբսիդիայի չափը հաշվարկելիս այդպիսի ապրանքի արժեքը որոշվում է սուբսիդիան ստացողի այն 12 ամիսների ընթացքում կատարած վաճառքների ընդհանուր արժեքով, որոնք նախորդել են սուբսիդիան ստանալուն, և որոնց վերաբերյալ առկա են անհրաժեշտ տվյալներ:

51. Սուբսիդիայի չափը հաշվարկելիս անհրաժեշտ է սուբսիդիայի ընդհանուր գումարից հանել գրանցման դիմաց ցանկացած գանձման գումարը կամ սուբսիդիան ստանալու համար կատարված այլ ծախսեր:

52. Եթե սուբսիդիան տրամադրվում է արտադրված, արտահանված կամ փոխադրված արդյունաբերական ապրանքի ոչ որոշակի քանակի առնչությամբ, ապա ապրանքի միավորի համար սուբսիդիայի չափի հաշվարկն իրականացվում է սուբսիդիայի ընդհանուր գումարը սուբսիդիան տրամադրելու ժամանակահատվածում այդ ապրանքի արտադրության, վաճառքի կամ արտահանման ծավալի բաժանելու միջոցով՝ անհրաժեշտության դեպքում ապրանքի արտադրության, վաճառքի կամ արտահանման ընդհանուր ծավալի մեջ հաշվի առնելով սուբսիդավորվող ներմուծվող ապրանքի մասնաբաժինը:

53. Եթե սուբսիդիան տրամադրվում է հիմնական միջոցների բարելավման կամ ձեռքբերման առնչությամբ, ապա սուբսիդիայի չափի հաշվարկն իրականացվում է՝ սուբսիդիան բաշխելով ըստ հատուկ սուբսիդիան տրամադրած

համապատասխան անդամ պետության տնտեսության ուսումնասիրվող ճյուղում այդպիսի հիմնական միջոցների մաշվածության միջին ժամկետի: Ապրանքի միավորի համար սուբսիդիայի չափի հաշվարկը ներառում է նաև այն սուբսիդիաները, որոնք տրամադրվել են հիմնական միջոցների ձեռքբերման նպատակով նախքան քննության իրականացման ժամանակահատվածի սկիզբը, որոնց մաշվածության ժամկետը, սակայն, դեռևս չի լրացել:

54. Այն դեպքում, երբ միևնույն ապրանքի համար տարբեր ժամանակահատվածներում կամ տարբեր նպատակներով տրամադրվող սուբսիդիայի մեծությունը տարբերվում է, սուբսիդիայի չափը հաշվարկելիս կիրառվում է սուբսիդիայի չափի ցուցանիշների կշռված միջինը՝ ելնելով ապրանքի արտադրության, վաճառքի կամ արտահանման ծավալից:

55. Եթե սուբսիդիան տրամադրվում է հարկային արտոնությունների ձևով, ապա ապրանքի արժեքը որոշվում է վերջին այն 12 ամսվա ընթացքում դրա վաճառքի ընդհանուր արժեքի հաշվարկի հիման վրա, որի ընթացքում կիրառվել են հարկային արտոնություններ:

56. Օրացուցային տարվա ընթացքում տարբեր սուբսիդավորող մարմինների կողմից և (կամ) տարբեր ծրագրերի իրականացման նպատակով տրամադրված սուբսիդիաները պետք է ամփոփվեն:

57. Սուբսիդավորող անդամ պետության կամ այլ անդամ պետության շուկայից նույնանման ապրանքը դուրս մղելու կամ սուբսիդավորող անդամ պետության տարածք նույնանման ապրանքի ներմուծման աճը զսպելու կամ այլ անդամ պետության տարածք նույնանման ապրանքի արտահանման աճը զսպելու փաստը սահմանվում է այն դեպքում, երբ ապացուցված է, որ սուբսիդավորող անդամ պետության շուկայում կամ այլ անդամ պետության շուկայում նույնանման ապրանքի մասնաբաժինը սուբսիդավորվող ապրանքի նկատմամբ անբարենպաստ փոփոխություն է կրել: Նշված փաստը սահմանվում է այնպիսի ժամանակահատվածի ընթացքում, որը բավարար է համապատասխան ապրանքի շուկայի զարգացումների հստակ միտումներն ապացուցելու համար, և որը սովորական պայմաններում պետք է լինի մեկ տարուց ոչ պակաս:

58. Սուբսիդավորող անդամ պետության շուկայում կամ այլ անդամ պետության շուկայում նույնանման ապրանքի մասնաբաժնի անբարենպաստ փոփոխությունը ներառում է հետևյալ իրավիճակներից մեկը՝

1) սուբսիդավորվող ապրանքի շուկայական մասնաբաժինը մեծանում է.

2) սուբսիդավորվող ապրանքի շուկայական մասնաբաժինը մնում է անփոփոխ այնպիսի հանգամանքներում, որոնց դեպքում հատուկ սուբսիդիայի բացակայության պարագայում այն պետք է նվազեր.

3) սուբսիդավորվող ապրանքի շուկայական մասնաբաժինը փոքրանում է, սակայն ավելի դանդաղ տեմպերով, քան դա տեղի կունենար հատուկ սուբսիդիայի բացակայության պարագայում:

59. Գների նվազեցումը սահմանվում է համապատասխան շուկայում սուբսիդավորվող ապրանքի գներն այն ապրանքի գների հետ համադրելու միջոցով, որի արտադրության, փոխադրման կամ ցանկացած անդամ պետության տարածք արտահանման ժամանակ չի կիրառվել հատուկ սուբսիդիա: Համադրումը կատարվում է առևտրի միևնույն մակարդակի վրա և համեմատելի ժամանակահատվածների ընթացքում: Համադրման ընթացքում հաշվի է առնվում գների համադրելիության վրա ազդող ցանկացած գործոն: Այն դեպքում, երբ նշված համադրումը հնարավոր չէ կատարել, գների նվազեցման առկայությունը կարող է սահմանվել արտահանման միջին գների հիման վրա:

60. Այն դեպքում, երբ, Պայմանագրի 93-րդ հոդվածին համապատասխան, երկու անդամ պետություն վիճարկում են սույն Արձանագրության 12-րդ, 57 – 59-րդ, 61-րդ և 62-րդ կետերի համաձայն երրորդ անդամ պետության շուկայում շահերի լուրջ ոտնահարման առկայությունը, ապա այդպիսի անդամ պետությունը վեճի կողմ հանդիսացող անդամ պետություններին տրամադրում է իր տրամադրության տակ եղած՝ վեճի առարկային առնչվող վիճակագրական տեղեկություններն այդպիսի երրորդ անդամ պետության շուկայում գտնվող՝ վեճի կողմ հանդիսացող անդամ պետությունների տարածքից ծագած ապրանքների մասնաբաժնի փոփոխությունների առնչությամբ, ինչպես նաև համապատասխան ապրանքների գներին վերաբերող վիճակագրական տեղեկություններ: Ընդ որում՝ այդպիսի անդամ պետությունն իրավունք ունի չկատարելու շուկայի կամ գների հատուկ վերլուծություն, ինչպես նաև չտրամադրելու այն տեղեկությունները, որոնք համարում է առևտրային կամ պետական գաղտնիք:

61. Շահի լուրջ ոտնահարման առկայության փաստը չի կարող հաստատվել համապատասխան ժամանակահատվածի ընթացքում ստորև նշված հանգամանքներից որևէ մեկի գոյության դեպքում՝

1) շահերի լուրջ ոտնահարման փաստը պարզող անդամ պետության տարածքից ապրանքն արտահանելու արգելքի կամ սահմանափակումների առկայությունը, կամ այդպիսի անդամ պետության տարածքից ապրանքն այլ անդամ պետության շուկա ներմուծելու արգելքի կամ սահմանափակումների առկայությունը,

2) ոչ առևտրային պատճառներով շահերի լուրջ ոտնահարման փաստը պարզող անդամ պետությունից ներմուծումն այլ պետությունից ներմուծմամբ վերաուղղորդելու վերաբերյալ որոշում՝ ընդունված այն անդամ պետության լիազոր մարմնի կողմից, որը ներմուծում է նույնանման ապրանք և ունի տվյալ ապրանքի գծով առևտրի մենաշնորհի կամ իրականացում է տվյալ ապրանքի պետական առևտուր,

3) տարերային աղետները, գործադուլները, տրանսպորտի խափանումները կամ այլ ֆորս մաժորային իրավիճակներ, որոնք լուրջ բացասական ազդեցություն են ունենում շահերի լուրջ ոտնահարման փաստի առկայությունը պարզող անդամ

պետությունից արտահանելու համար նախատեսված ապրանքի արտադրության, որակի, քանակի կամ գնի վրա,

4) շահերի լուրջ ոտնահարման փաստի առկայությունը պարզող անդամ պետությունից արտահանումը սահմանափակող պայմանավորվածությունների առկայությունը,

5) շահերի լուրջ ոտնահարման փաստի առկայությունը պարզող անդամ պետությունից արդյունաբերական ապրանքն արտահանելու հնարավորությունը կամավոր կերպով նվազեցնելը (ներառյալ այն իրավիճակը, երբ այդ անդամ պետության տնտեսավարող սուբյեկտները նույնանման տվյալ ապրանքի արտահանումը միակողմանիորեն ուղղել են դեպի նոր շուկաներ),

6) այն պետությունում ընդունված չափանիշներին և (կամ) վարչական մյուս պահանջներին անհամապատասխանությունը, որի տարածք ներմուծվում է ապրանքը:

62. Սույն Արձանագրության 61-րդ կետում նշված հանգամանքների բացակայության դեպքում շահերի լուրջ ոտնահարման փաստի առկայությունը սահմանվում է Միության դատարան ներկայացված կամ Միության դատարանի կողմից ինքնուրույն ձեռք բերված տեղեկությունների հիման վրա:

63. Սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասը հաստատվում է լրավճարված ապրանքի ներմուծման ծավալի, այն անդամ պետության շուկայում, որի իրավասու մարմինն իրականացնում է քննությունը, նույնանման ապրանքի գների վրա և նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողների վրա այդ ներմուծման ազդեցության վերլուծության արդյունքների հիման վրա:

64. Սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման ծավալը վերլուծելիս իրավասու մարմինը որոշում է, թե արդյոք ավելացել է լրավճարված ապրանքի ներմուծման ծավալը (բացարձակ ցուցանիշներով կամ այն անդամ պետությունում նույնանման ապրանքի արտադրության կամ սպառման առնչությամբ, որի իրավասու մարմինն է անցկացնում քննությունը):

65. Այն անդամ պետության շուկայում, որի իրավասու մարմինն իրականացնում է քննությունը, նույնանման ապրանքի գների վրա սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման ազդեցությունը վերլուծելիս իրավասու մարմինը պարզում է.

1) թե արդյո՞ք սուբսիդավորվող ապրանքի գներն ավելի ցածր էին նույնանման ապրանքի գներից՝ այդ պետության շուկայում,

2) թե արդյո՞ք սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծումը հանգեցրել է այդ անդամ պետության շուկայում նույնանման ապրանքի գների նվազեցման,

3) թե արդյո՞ք սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծումը խոչընդոտել է նույնանման ապրանքի գների աճը՝ այդ անդամ պետության շուկայում, ինչը տեղի կունենար այդպիսի ներմուծման բացակայության դեպքում:

66. Ազգային տնտեսության ճյուղի վրա սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման ազդեցության վերլուծությունը ենթադրում է ազգային տնտեսության ճյուղի վիճակին առնչվող տնտեսական գործոնների գնահատում, այդ թվում՝

1) սուբսիդավորվող ապրանքի արտադրության, վաճառքի, այն անդամ պետության շուկայում դրա մասնաբաժնի, որի իրավասու մարմինն իրականացնում է քննությունը, շահույթի, աշխատանքի արտադրողականության, ներգրավված ներդրումներից կամ արտադրական հզորությունների օգտագործումից ստացված եկամտի կրճատումը կամ ապագայում հնարավոր կրճատումը,

2) նույնանման ապրանքի գների վրա ազդող գործոններն այն անդամ պետության շուկայում, որի իրավասու մարմինն իրականացնում է քննությունը,

3) դրամական հոսքերի շարժի, նույնանման ապրանքի պաշարների, զբաղվածության մակարդակի, աշխատավարձի, արտադրության աճի տեմպերի, ներդրումներ ներգրավելու հնարավորության վրա բացասական ազդեցությունը կամ ապագայում հնարավոր բացասական ազդեցությունը:

67. Ազգային տնտեսության ճյուղի վրա սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման ազդեցությունը գնահատվում է այն պետությունում նույնանման ապրանքի արտադրության նկատմամբ, որի իրավասու մարմինն իրականացնում է քննությունը, եթե առկա տվյալներով հնարավոր է առանձնացնել նույնանման ապրանքի արտադրությունն այնպիսի չափորոշիչների հիման վրա, ինչպիսիք արտադրական գործընթացը, դրա արտադրողների կողմից ապրանքի վաճառքը և շահույթն են: Եթե առկա տվյալներով հնարավոր չէ առանձնացնել նույնանման ապրանքի արտադրությունը, ապա սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման ազդեցությունը ազգային տնտեսության ճյուղի վրա գնահատվում է այն ապրանքների ամենանեղ խմբի կամ անվանացանկի արտադրության նկատմամբ, որոնք ներառում են նույնանման ապրանքը և որոնց վերաբերյալ առկա են անհրաժեշտ տվյալներ:

68. Սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասի հաստատումը հիմնված է հարցին առնչվող և իրավասու մարմնի տրամադրության տակ գտնվող բոլոր ապացույցների և տվյալների վերլուծության վրա: Իրավասու մարմինն այդ թվում վերլուծում է Միության մաքսային տարածք նույնանման ապրանքի ներմուծման, մյուս անդամ պետություններից մատակարարումների դինամիկան և ազդեցությունը: Ընդ որում, սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման ծավալը և ազգային տնտեսության ճյուղի վրա այդ ներմուծման ազդեցությունը վերլուծելու արդյունքում պարզված գործոններից ոչ մեկը և ոչ էլ մի քանիսը չեն կարող որոշիչ նշանակություն ունենալ սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման

հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասը հաստատելու համար: Իրավասու մարմինը, բացի սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծումից, վերլուծում է այլ հայտնի գործոններ, որոնց հետևանքով միևնույն ժամանակահատվածում ազգային տնտեսության ճյուղին վնաս է հասցվել: Այդ վնասն իրավասու մարմինը չի կարող որակել որպես սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնաս:

69. Սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին նյութական վնաս հասցնելու վտանգի հաստատման դեպքում իրավասու մարմինը հաշվի է առնում առկա բոլոր գործոնները, այդ թվում ստորև նշվածները՝

1) սուբսիդիայի կամ սուբսիդիաների բնույթը, չափը և առևտրի վրա դրանց հնարավոր ազդեցությունը.

2) սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման աճի տեմպերը, որոնք վկայում են այդ ներմուծման հետագա աճի իրական հնարավորության մասին,

3) սուբսիդիա տրամադրած անդամ պետությունում սուբսիդավորվող ապրանք արտադրողների համար բավարար հնարավորությունների առկայությունը կամ դրանց ընդլայնման ակնհայտ անխուսափելիությունը,

4) սուբսիդավորվող ապրանքի գների մակարդակը, եթե գների այդպիսի մակարդակը կարող է հանգեցնել նույնանման ապրանքի գնի նվազմանը կամ զսպմանը՝ այն անդամ պետության շուկայում, որի իրավասու մարմինն իրականացնում է քննությունը, ինչպես նաև սուբսիդավորվող ապրանքի պահանջարկի հետագա աճին,

5) սուբսիդավորվող ապրանքի՝ արտադրողի մոտ եղած պաշարները:

70. Ընդ որում, սույն Արձանագրության 69-րդ կետում նշված գործոններից ոչ մեկը և ոչ էլ մի քանիսը չեն կարող որոշիչ նշանակություն ունենալ սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծման հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին նյութական վնաս հասցնելու վտանգը հաստատելու համար:

71. Ազգային տնտեսության ճյուղին նյութական վնաս հասցնելու վտանգի առկայության մասին որոշում ընդունվում է այն դեպքում, երբ սույն Արձանագրության 69-րդ կետում նշված գործոնների վերլուծության արդյունքներով իրականացվող քննության ընթացքում իրավասու մարմինը հանգել է այն եզրակացության, որ սուբսիդավորվող ապրանքի ներմուծումը շարունակելը և այդ ներմուծման հետևանքով ազգային տնտեսության ճյուղին նյութական վնաս հասցնելն անխուսափելի են՝ փոխհատուցման միջոց չձեռնարկելու դեպքում:

72. Ուսումնասիրության իրականացման ընթացքում շահագրգիռ անձինք են համարվում

1) նույնանման ապրանքի ազգային արտադրողը, ազգային արտադրողների միավորումը, որի մասնակիցների մեծամասնությունը նույնանման ապրանքի արտադրող է,

2) քննության առարկա համարվող սուբսիդավորվող ապրանքի արտադրողը, նման սուբսիդավորվող ապրանքի արտադրողների միավորումը, որի մասնակիցների մեծամասնությունը տվյալ ապրանքի արտադրող է,

3) սուբսիդավորող անդամ պետությունը և (կամ) սուբսիդավորող անդամ պետության լիազոր մարմինը,

4) սպառողների հասարակական միությունները (եթե քննության առարկա համարվող սուբսիդավորվող ապրանքը հիմնականում սպառվում է ֆիզիկական անձանց կողմից),

5) քննության առարկա համարվող սուբսիդավորվող ապրանքի սպառողները (եթե նրանք տվյալ ապրանքն օգտագործում են արտադրանքի արտադրության մեջ) և այդ սպառողների միավորումները:

73. Սույն Արձանագրության 1-ին կետում նշված շահագրգիռ անձինք քննության ընթացքում գործում են ինքնուրույն կամ իրենց ներկայացուցիչների միջոցով, որոնք ունեն պատշաճ կերպով ձևակերպված լիազորություններ՝ այն անդամ պետության օրենսդրության համաձայն, որի իրավասու մարմինն իրականացնում է քննությունը:

Այն դեպքում, երբ քննության ընթացքում շահագրգիռ անձը գործում է լիազոր ներկայացուցչի միջոցով, իրավասու մարմինը շահագրգիռ անձին է փոխանցում քննության առարկայի մասին բոլոր տեղեկությունները միայն այդ ներկայացուցչի միջոցով:

74. Շահագրգիռ անձի կողմից իրավասու մարմին ներկայացված տեղեկություններն ուսումնասիրվում են որպես գաղտնի այն դեպքում, երբ տվյալ անձը ներկայացնում է այնպիսի հիմնավորումներ, որոնք վկայում են այն մասին, որ նման տեղեկությունների բացահայտման հետևանքով մրցակցության պայմաններում առավելություն կտրվի երրորդ անձին, կամ դա կհանգեցնի բացասական հետևանքների՝ տվյալ տեղեկությունները տրամադրած անձի կամ այն անձի համար, որն ստացել է այդ տեղեկությունները: Գաղտնի տեղեկությունները չպետք է հրապարակվեն առանց դրանք ներկայացրած շահագրգիռ անձի թույլտվության՝ բացառությամբ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի:

Իրավասու մարմինը գաղտնի տեղեկություններ ներկայացրած շահագրգիռ անձից իրավունք ունի պահանջելու, որպեսզի նա ներկայացնի այդ տեղեկությունների ոչ գաղտնի տարբերակը: Ոչ գաղտնի տարբերակը պետք է ներառի տվյալներ, որոնք բավարար են ներկայացված գաղտնի տեղեկությունների էությունը հասկանալու համար: Այն դեպքերում, երբ նշված պահանջին ի պատասխան շահագրգիռ անձը հայտարարում է, որ գաղտնի

տեղեկություններն այդ տարբերակով չեն կարող տրամադրվել, տվյալ անձը պետք է ներկայացնի համապատասխան հիմնավորումներ:

Եթե իրավասու մարմինը հաստատի, որ շահագրգիռ անձի կողմից ներկայացված հիմնավորումներով հնարավոր չէ ներկայացված տեղեկությունները որակել որպես գաղտնի, կամ եթե գաղտնի տեղեկությունների ոչ գաղտնի տարբերակը չներկայացրած շահագրգիռ անձը չի ներկայացնում համապատասխան հիմնավորում կամ ներկայացնում է այնպիսի տվյալներ, որոնք չեն դիտվում որպես հիմնավորում, ապա իրավասու մարմինը կարող է հաշվի չառնել այդ տեղեկությունները:

75. Իրավասու մարմինը գաղտնի տեղեկությունների հրապարակման համար կրում է պատասխանատվություն՝ նախատեսված իր անդամ պետության օրենսդրությամբ:

VI. Ընդհանուր բացառությունները

76. Սույն Արձանագրության մեջ ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի՝

1) որպես որևէ անդամ պետությանը ներկայացվող պահանջ՝ տրամադրել այնպիսի տեղեկություններ, որոնց բացահայտումը, ըստ տվյալ անդամ պետության, կհակասի իր անվտանգության էական շահերին,

2) որպես խոչընդոտ որևէ անդամ պետության համար՝ ձեռնարկել այնպիսի գործողություններ, որոնք տվյալ անդամ պետությունն անհրաժեշտ կհամարի իր անվտանգության էական շահերը պաշտպանելու համար,

գործողություններ՝ կապված ճեղքվող նյութերի կամ այն նյութերի հետ, որոնցից դրանք արտադրվում են,

գործողություններ՝ կապված զենքի, զինամթերքի և ռազմամթերքի, ինչպես նաև այլ ապրանքների և նյութերի մշակման, արտադրության ու առևտրի հետ, որոնք ստեղծվում են ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն զինված ուժերին մատակարարելու նպատակով,

գործողություններ, որոնք ձեռնարկվում են պատերազմի ժամանակ կամ միջազգային հարաբերությունների շրջանակներում առաջացած այլ արտակարգ իրավիճակներում,

3) որպես խոչընդոտ որևէ անդամ պետության համար՝ ամբողջ աշխարհում խաղաղության և միջազգային անվտանգության պահպանման նպատակով Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրության համաձայն իր պարտավորությունների կատարմանը նպատակաուղղված ցանկացած գործողություն ձեռնարկելու հարցում:

77. Սույն Արձանագրության դրույթներով անդամ պետությունների համար խոչընդոտներ չեն ստեղծվում առևտուրը խաթարող առանձնահատուկ սուբսիդիաներ կիրառելու հարցում, եթե այդ սուբսիդիաները սահմանվում են բացառիկ դեպքերում (պայմանով, որ այդ միջոցներն ուղղված չլինեն այլ անդամ

պետությունների տարածքից ապրանքների ներմուծման սահմանափակմանը և չկրեն խտրական բնույթ), և եթե դրանք սահմանելը պայմանավորված է ստորև նշվածները պաշտպանելու անհրաժեշտությամբ.

1) հասարակական բարոյականությունը, հասարակական կարգուկանոնը և պետական անվտանգությունը,

2) մարդկանց, կենդանիների և բույսերի կյանքը կամ առողջությունը,

3) գեղարվեստական, պատմական կամ հնագիտական արժեք ունեցող ազգային հարստությունները,

4) մտավոր սեփականության նկատմամբ իրավունքները,

5) սպառվող բնական պաշարները (եթե նման միջոցները ձեռնարկվում են ներքին արտադրության կամ սպառման սահմանափակումների հետ միաժամանակ):

VII. Առանձնահատուկ սուբսիդիաներ, որոնց տրամադրումը չի դիտվում որպես հիմք՝ փոխհատուցման միջոցների ընդունման համար

78. Չի դիտվում որպես հիմք փոխհատուցման միջոցների ընդունման համար նման առանձնահատուկ սուբսիդիայի տրամադրումը՝ որպես օգնություն տնտեսավարող սուբյեկտների, ինչպես նաև բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների և գիտական կազմակերպությունների կողմից տնտեսավարող սուբյեկտների հետ պայմանագրային հիմունքներով իրականացվող հետազոտական գործունեության համար՝ պայմանով, որ այդ օգնությունը ծածկի արդյունաբերական հետազոտությունների արժեքի 75%-ից ոչ ավելին կամ նախամրցակցային փուլում մշակումների արժեքի 50%-ից ոչ ավելին, և որ այն տրամադրվի բացառապես հետևյալ ծախսերը ծածկելու համար.

1) անձնակազմի հետ կապված ծախսերը (հետազոտողներ, տեխնիկական աշխատողներ և այլ օժանդակ աշխատողներ, որոնք զբաղվում են բացառապես հետազոտական գործունեությամբ),

2) այն գործիքների, սարքավորումների, հողի և կառույցների հետ կապված ծախսերը, որոնք բացառապես և մշտապես օգտագործվում են հետազոտական գործունեության համար (բացառությամբ առևտրային հիմքով վաճառքի դեպքի),

3) այն խորհրդատվական և համարժեք այլ ծառայությունների հետ կապված ծախսերը, որոնք օգտագործվում են բացառապես հետազոտական գործունեության համար (ներառյալ գիտական հետազոտությունների արդյունքները, տեխնիկական գիտելիքները, արտոնագրերը և այլն),

4) հավելյալ վերադիր ծախսերը, որոնք կատարվել են ուղղակիորեն հետազոտական գործունեության հետևանքով,

5) մյուս ընթացիկ ծախսերը (նյութերի, ապահովման և այլնի հետ կապված), որոնք կատարվել են ուղղակիորեն հետազոտական գործունեության արդյունքում:

79. Սույն բաժնի նպատակներով՝ «Արդյունաբերական հետազոտություններ» եզրույթը նշանակում է ծրագրված հետազոտություններ կամ կարևորագույն հետազոտություններ՝ նպատակաուղղված նոր գիտելիքների բացահայտմանն այն նկատառումով, որ այդ գիտելիքները կարող են օգտակար լինել նոր ապրանքներ, տեխնոլոգիական գործընթացներ կամ ծառայություններ մշակելիս, ինչպես նաև՝ գոյություն ունեցող ապրանքների, գործընթացների կամ ծառայությունների զգալի բարելավման համար:

«Նախամրցակցային փուլում մշակումներ» եզրույթը նշանակում է, որ արդյունաբերական հետազոտությունների արդյունքների հիման վրա կազմվում են նախագծեր, գծագրեր կամ մանրակերտներ վաճառքի կամ օգտագործման համար նախատեսված նոր, ձևափոխված կամ բարելավված ապրանքների, տեխնոլոգիական գործընթացների կամ ծառայությունների համար (այդ թվում՝ առևտրային նպատակներով օգտագործման համար ոչ պիտանի առաջին նախատիպի ստեղծումը): Նշված մշակումները կարող են ներառել նաև այլընտրանքային ապրանքների, եղանակների կամ ծառայությունների հայեցակարգի մշակումը և դիզայնը, ինչպես նաև՝ նախնական ցուցադրական կամ փորձնական ծրագրերը՝ պայմանով, որ դրանք չեն կարող հարմարեցվել կամ օգտագործվել արդյունաբերական կիրառման կամ առևտրային շահագործման նպատակներով: Նշված մշակումները չեն վերաբերում գոյություն ունեցող ապրանքների, արտադրական գծերի, մշակման գործընթացների, ծառայությունների և մյուս սովորական գործողությունների ընթացիկ և պարբերական փոփոխություններին, նույնիսկ, եթե այդ փոփոխությունները հանգեցնում են բարելավումների:

80. Օգնության թույլատրելի մակարդակը, որը սույն Արձանագրության 78-րդ կետում նշված միջոցներն ընդունելու հիմք չի ծառայում, սահմանվում է համապատասխան այն ծախսերի ընդհանուր գումարի համար, որոնք կատարվել են որոշակի նախագծի իրականացման ժամանակահատվածում:

Արդյունաբերական հետազոտություններն ու նախամրցակցային մշակումները միավորող ծրագրերի իրականացման դեպքում օգնության թույլատրելի մակարդակը, որը հիմք չի ծառայում միջոցներ ընդունելու համար, չպետք է լինի այդ երկու կատեգորիաների համար թույլատրելի մակարդակների թվաբանական միջինից բարձր, որը հաշվարկվում է՝ նկատի ունենալով սույն ենթակետի սույն Արձանագրության 78-րդ կետում նշված համապատասխան բոլոր ծախսերը:

81. Սույն Արձանագրության դրույթները չեն կիրառվում հիմնարար գիտական այն հետազոտությունների դեպքում, որոնք անկախ կերպով իրականացվում են բարձրագույն ուսումնական կամ գիտական հաստատությունների կողմից: «Հիմնարար հետազոտություններ» եզրույթը

նշանակում է ընդհանուր գիտական և տեխնիկական այն գիտելիքների ընդլայնումը, որոնք կապված չեն արդյունաբերական կամ առևտրային նպատակների հետ:

82. Այն օգնությունը անդամ պետության տարածքում գտնվող ոչ բարեկեցիկ շրջաններին, որը տրամադրվում է տարածքային զարգացման ընդհանուր շրջանակներում, չի համարվում առանձնահատուկ (սույն Արձանագրության II բաժնի դրույթների համաձայն) և բաշխվում է համապատասխան շրջանների միջև՝ պայմանով, որ.

1) ոչ բարեկեցիկ յուրաքանչյուր շրջան պետք է լինի հստակորեն սահմանազատված պարփակ վարչական և տնտեսական գոտի,

2) այդ շրջանը դիտարկվում է որպես ոչ բարեկեցիկ՝ չեզոք և օբյեկտիվ այնպիսի չափորոշիչների հիման վրա, որոնք վկայում են այն մասին, որ շրջանի դժվարություններն առաջանում են ոչ միայն ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով (այդ չափորոշիչները պետք է հստակորեն սահմանվեն օրենքներում, կանոններում կամ այլ պաշտոնական փաստաթղթերում այնպես, որ դրանք հնարավոր լինի ստուգել),

3) սույն կետի 2-րդ կետում նշված չափորոշիչները ներառում են տնտեսական զարգացման գնահատումը, որը հիմնված է եռամյա ժամանակահատվածի համար հաշվարկված հետևյալ ցուցանիշներից առնվազն մեկի վրա (այդպիսի հաշվարկը կարող է բարդ լինել, և դրանում կարող են հաշվի առնվել այլ գործոններ).

բնակչության մեկ շնչի հաշվով եկամուտը կամ տնային տնտեսության հաշվով եկամուտը, կամ բնակչության մեկ շնչի հաշվով համախառն ներքին արդյունքի մեծությունը, որը չպետք է գերազանցի համապատասխան տարածքի համար միջին ցուցանիշի 85%-ը,

գործազրկության մակարդակը, որը պետք է կազմի տվյալ տարածքի համար միջին ցուցանիշի առնվազն 110%-ը:

83. «Տարածքային զարգացման ընդհանուր շրջանակներ» նշանակում է, որ շրջաններում սուբսիդիաների տրամադրման ծրագրերը կազմում են տարածքային զարգացման՝ ներքին հետևողական և համընդհանուր կիրառելի քաղաքականության մի մաս, և որ շրջանների զարգացման համար սուբսիդիաները չեն տրամադրվում առանձին աշխարհագրական կետերի, որոնք շրջանի զարգացման վրա որևէ ազդեցություն չեն ունենում կամ գրեթե չեն ունենում:

«Չեզոք և օբյեկտիվ չափորոշիչներ» նշանակում է այնպիսի չափորոշիչներ, որոնց միջոցով որոշակի շրջանների չեն տրվում ավելի մեծ արտոնություններ, քան անհրաժեշտ է տարածքային զարգացման քաղաքականության շրջանակներում շրջանների միջև տարբերությունները վերացնելու կամ նվազեցնելու համար: Այս առումով շրջաններում սուբսիդիաների տրամադրման

ծրագրերում ներառվում են օգնության առավելագույն գումարներ, որոնք կարող են տրամադրվել սուբսիդիա ստացող յուրաքանչյուր նախագծի համար: Այդ առավելագույն գումարները տարբերակվում են՝ ելնելով այն շրջանների զարգացման մակարդակից, որոնց ցուցաբերվում է օգնությունը, և արտահայտվում ներդրումների նպատակով կատարվող ծախսերի կամ աշխատատեղերի ստեղծման համար կատարվող ծախսերի միջոցով: Այդ գումարների սահմաններում օգնությունը պետք է բաշխվի բավականաչափ ընդլայնված կերպով՝ սուբսիդիաների արտոնյալ օգտագործումից կամ, սույն Արձանագրության II բաժնի համաձայն, որոշ ձեռնարկությունների անհամաչափորեն մեծ գումարներ տրամադրելուց խուսափելու համար:

84. Փոխհատուցման միջոցների ընդունման հիմք չի համարվում նաև աջակցությունը՝ գոյություն ունեցող արտադրական հզորությունները («գոյություն ունեցող արտադրական հզորություններ» եզրույթը նշանակում է այն արտադրական հզորությունները, որոնք շահագործման մեջ են գտնվել առնվազն երկու տարվա ընթացքում՝ նախքան շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն առնչվող նոր պահանջներ սահմանելը) շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն առնչվող այն նոր պահանջներին համապատասխանեցնելու գործում, որոնք նախատեսված են այն օրենսդրությամբ և (կամ) նորմատիվ ակտերով, որոնք տնտեսավարող սուբյեկտների համար ենթադրում են լրացուցիչ սահմանափակումներ և ֆինանսական բեռի մեծացում պայմանով, որ այդ աջակցությունը.

1) համարվի մեկանգամյա, չկրկնվող միջոց,

2) կազմում է համապատասխանեցման հետ կապված ծախսերի 20%-ից ոչ ավելին,

3) չի ծածկում սուբսիդավորվող սարքավորման փոխարինման և շահագործման հետ կապված ծախսերը, որոնք ամբողջությամբ պետք է կատարեն ձեռնարկությունները,

4) անմիջականորեն և համամասնորեն կապված է տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից աղտոտման ծրագրվող կրճատման հետ և չի ծածկում արտադրական ծախսերի այն խնայողությունը, որին կարելի է հասնել,

5) հասանելի է բոլոր այն տնտեսավարող սուբյեկտների համար, որոնք կարող են անցում կատարել նոր սարքավորումների և (կամ) արտադրական գործընթացների:

VIII. Փոխհատուցման միջոցների սահմանումը և կիրառումը

85. Ցանկացած անդամ պետության իրավասու մարմին իրավունք ունի իրականացնելու քննություն՝ սույն Արձանագրության դրույթներին այլ անդամ պետությունների տարածքում տրամադրվող սուբսիդիաների

համապատասխանության վերաբերյալ կամ սույն Արձանագրության 11-րդ կետում նշված միջոցները, սույն Արձանագրության V բաժնով սահմանված կարգով, այլ անդամ պետությունների կողմից կիրառելու հարցի վերաբերյալ: Քննություն նախաձեռնող իրավասու մարմինը անդամ պետություններին տեղեկացնում է քննությունն սկսելու մասին: Անդամ պետությունների իրավասու մարմիններն իրավունք ունեն պահանջելու քննության ընթացքի վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկություններ:

86. Այն դեպքում, երբ քննություն իրականացնելու արդյունքում իրավասու մարմինը պարզում է, որ այլ անդամ պետության՝ սուբսիդիա տրամադրող մարմինն առանձնահատուկ սուբսիդիա է տրամադրում, և այդ առանձնահատուկ սուբսիդիան վնաս է հասցնում այն անդամ պետության ազգային տնտեսության ճյուղին, որի իրավասու մարմինը իրականացնում է քննությունը, ապա նման իրավասու մարմինը սուբսիդավորող անդամ պետությանը կարող է փոխհատուցման միջոց կիրառելու մասին դիմում փոխանցել: Նշված դիմումը պետք է ապացույցներ պարունակի սուբսիդիաների՝ սույն Արձանագրության դրույթներին անհամապատասխանության մասին:

87. Եթե ըստ սույն Արձանագրության 6-րդ կետի համաձայն իրականացված քննության արդյունքների՝ Հանձնաժողովի կողմից հաստատվում է որևէ անդամ պետության ազգային տնտեսության ճյուղին հասցված վնասի առկայությունը, ապա այդ անդամ պետության իրավասու մարմինը սուբսիդավորող անդամ պետությանը կարող է փոխհատուցման միջոց կիրառելու մասին դիմում փոխանցել: Նշված դիմումը պետք է ապացույցներ պարունակի սուբսիդիայի՝ Պայմանագրի 93-րդ հոդվածի 6-րդ կետի 3-րդ ենթակետի համաձայն ոչ թույլատրելի լինելու մասին:

Անդամ պետությունները փոխհատուցման միջոցներ չեն կիրառում սույն Արձանագրության 6-րդ կետի համաձայն Հանձնաժողովի կողմից համաձայնեցված սուբսիդիաների դեպքում:

Սույն կետի դրույթների կիրառումն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 105-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված անցումային դրույթները:

88. Փոխհատուցման միջոց կիրառելու մասին դիմումը կարող է բավարարվել կամավոր հիմունքներով դիմումն ստացած անդամ պետության կողմից երկու ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածում, կամ վեճերի կարգավորման արդյունքների հիման վրա:

89. Այն անդամ պետությունը, որը դիմում է ստացել՝ փոխհատուցման այնպիսի միջոց կիրառելու մասին, որի իրավաչափությունն այդ անդամ պետությունն ընդունել է կամավոր հիմունքներով կամ սույն Պայմանագրի 93-րդ հոդվածի դրույթների համաձայն վեճերի կարգավորման արդյունքների հիման վրա, 30 օրացուցային օրերի ընթացքում սահմանում է փոխհատուցման միջոց՝ դիմումի համաձայն:

90. Սույն Արձանագրության 89-րդ կետի համաձայն սահմանվող փոխհատուցման միջոցը գոյանում է փոխհատուցման միջոց կիրառելու վերաբերյալ դիմումի մեջ նշված՝ տրամադրված սուբսիդիայի գումարից և այդ դրամական միջոցները (գույքը) օգտագործելու ամբողջ ժամանակահատվածի համար այդ գումարին հավելագրված տոկոսից:

Սուբսիդիայի գումարը հաշվարկվում է՝ համաձայն սույն Արձանագրության:

Տոկոսադրույքը հավասար է այն վերաֆինանսավորման դրույքի մեկուկես չափին, որը գործում է սուբսիդիա տրամադրելու պահին և սահմանվում է սուբսիդավորող անդամ պետության Կենտրոնական (Ազգային) բանկի կողմից: Ընդ որում, տոկոսադրույքը հաշվարկվում է սուբսիդիան տրամադրելու օրվանից մինչև փոխհատուցման միջոցի կատարման օրն ընկած ամբողջ ժամանակահատվածի համար՝ բարդ տոկոս կիրառելու եղանակով:

Բարդ տոկոս նշանակում է տոկոս, որը յուրաքանչյուր տարի հավելագրվում է գումարին և նախորդ տարվա ընթացքում դրան հավելագրված տոկոսներին:

91. Փոխհատուցման միջոցը համարվում է կատարված այն բանից հետո, երբ սուբսիդիայի գումարը, հաշվի առնելով համապատասխան տոկոսները, գանձվել է սուբսիդիա ստացողից և փոխանցվել սուբսիդավորող անդամ պետության բյուջե:

92. Փոխհատուցման միջոցը չի համարվում կատարված, եթե այն գանձվում է սույն Արձանագրության 91-րդ կետում նշված աղբյուրներից բացի ցանկացած այլ աղբյուրից:

Անդամ պետության և պատասխանող անդամ պետության փոխհամաձայնությամբ փոխհատուցման միջոցի գանձման աղբյուրները կարող են փոփոխվել՝ բացառապես սուբսիդիան ստացողի կողմից փոխհատուցման միջոցը կազմող գումարի վճարումից խուսափելը կանխելու համար:

93. Փոխհատուցման միջոցի կատարումը բավարար հիմք է՝ համարելու, որ փոխհատուցման միջոց կիրառելու մասին բավարարում ստացած դիմումին ընթացք է տրվել: Ընդ որում, անդամ պետությունը նման դիմումին ընթացք է տալիս այնպիսի ժամկետում, որը չի գերազանցում նշված դիմումը բավարարելու օրվանից հետո մեկ օրացուցային տարին:

94. Այն դեպքում, երբ փոխհատուցման միջոց կիրառելու մասին բավարարում ստացած դիմումին անդամ պետությունն ընթացք չի տալիս սահմանված ժամկետում, դիմում ներկայացրած անդամ պետությունն իրավասու է կիրառելու պատասխան այնպիսի միջոցներ, որոնք պետք է մոտավորապես համաչափ լինեն փոխհատուցման միջոցին:

Սույն Պայմանագրի նպատակներով պատասխան միջոցներ ասելով հասկացվում է, որ պատասխան միջոց սահմանած անդամ պետությունը ժամանակավորապես դադարեցնում է այն անդամ պետության նկատմամբ՝

նրանց միջև գործող առևտրատնտեսական բնույթի պայմանագրերից բխող իր պարտավորությունների կատարումը, որի դեմ սահմանվել է պատասխան միջոցը (բացառությամբ նավթային և գազային ոլորտներին առնչվող պայմանագրերի):

Պատասխան միջոցները կրում են ժամանակավոր բնույթ և կիրառվում են հայցվոր անդամ պետության կողմից միայն այնքան ժամանակ, քանի դեռ սույն Պայմանագրի դրույթները խախտող միջոցը չեղյալ չի հայտարարվել կամ փոփոխվել այնպես, որ համապատասխանի Պայմանագրի դրույթներին, կամ քանի դեռ անդամ պետություններն այլ բան չեն պայմանավորվել:

IX. Ծանուցումները

95. Անդամ պետությունները (անդամ պետությունների լիազոր մարմինները) յուրաքանչյուր տարի դեկտեմբերի 1-ից ոչ ուշ հերթական տարվա ընթացքում դաշնային (հանրապետական) և շրջանային (մունիցիպալ, տեղական) մակարդակներով տրամադրման ենթակա բոլոր սուբսիդիաների մասին ծանուցում են միմյանց և Հանձնաժողովին:

Անդամ պետությունները տրամադրվող սուբսիդիաների վերաբերյալ տեղեկությունները չեն համարում գաղտնի՝ բացառությամբ սույն Արձանագրության 76-րդ կետով նախատեսված դեպքերի:

96. Սույն Արձանագրության 95-րդ կետի համաձայն՝ ծանուցումների համար տեղեկությունների աղբյուր են համարվում դաշնային (հանրապետական) բյուջեների, ինչպես նաև վարչատարածքային միավորների բյուջեների նախագծերի ծախսային մասերը:

97. Անդամ պետությունները (անդամ պետությունների իրավասու մարմինները) եռամսյակը մեկ, սակայն ոչ ուշ, քան հաշվետու եռամսյակին հաջորդող ամսվա 30-ը, միմյանց և Հանձնաժողով են ներկայացնում սահմանված ձևով կազմված ծանուցումներ՝ հաշվետու եռամսյակի ընթացքում դաշնային (հանրապետական) և շրջանային (մունիցիպալ, տեղական) մակարդակներով տրամադրված սուբսիդիաների մասին:

Սույն կետի դրույթների կիրառումը իրականացվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 105-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված անցումային դրույթները:

98. Անդամ պետությունները (անդամ պետությունների իրավասու մարմինները) յուրաքանչյուր տարի, սակայն ոչ ուշ, քան հաշվետու տարվան հաջորդող ամսվա 1-ը, միմյանց և Հանձնաժողով են ներկայացնում սահմանված ձևով կազմված ծանուցումներ հաշվետու տարվա ընթացքում դաշնային (հանրապետական) և շրջանային (մունիցիպալ, տեղական) մակարդակներով տրամադրված սուբսիդիաների մասին: Նշված ծանուցման մեջ պետք է ներառվեն բավարար տեղեկություններ, որպեսզի այլ անդամ պետության լիազոր մարմինը և Հանձնաժողովը կարողանան գնահատել տրամադրվող

սուբսիդիաների գումարն ու դրանց համապատասխանությունը սույն Արձանագրության դրույթներին:

99. Անդամ պետությունների (անդամ պետությունների լիազոր մարմինների)՝ սույն բաժնով նախատեսված սուբսիդիաների վերաբերյալ ծանուցումների ձևերը, ինչպես նաև դրանք լրացնելու կարգը սահմանվում են Հանձնաժողովի կողմից՝ անդամ պետությունների հետ համաձայնեցմամբ:

100. Սուբսիդիաների վերաբերյալ ծանուցումների մեջ նշվում են հետևյալ տեղեկությունները՝

1) սուբսիդավորման ծրագրի անվանումը (դրա առկայության դեպքում) սուբսիդիայի համառոտ նկարագիրը կամ դրա մասին նշում (օրինակ՝ «Փոքր ձեռնարկատիրության զարգացում»),

2) հաշվետու ժամանակահատվածը, որի համար ներկայացվում է ծանուցումը,

3) սուբսիդիայի հիմնական նշանակությունը և (կամ) նպատակը (սուբսիդիայի տրամադրման նպատակին վերաբերող տվյալները, որպես կանոն, ներառված են այն նորմատիվ իրավական ակտի մեջ, որի համաձայն տրամադրվում է սուբսիդիան),

4) սուբսիդիա տրամադրելու հիմքերը (այն նորմատիվ իրավական ակտի անվանումը, որի համաձայն տրամադրվում է սուբսիդիան, ինչպես նաև տվյալ ակտի համառոտ նկարագիրը),

5) սուբսիդիայի ձևը (դրամաշնորհ, փոխառություն, հարկային արտոնություն և այլն),

6) այն սուբյեկտը (արտադրողը, արտահանողը կամ այլ անձ), որին տրամադրվում է սուբսիդիան, և սուբսիդիայի տրամադրման կարգը (թե ինչ միջոցների օգնությամբ է տրամադրվում սուբսիդիան՝ ապրանքի միավորի համար՝ սահմանված կամ փոփոխվող գումարով (երկրորդ տարբերակի դեպքում անհրաժեշտ է հստակեցնել գումարը սահմանելու մեխանիզմը)), ինչպես նաև սուբսիդիայի տրամադրման մեխանիզմն ու պայմանները,

7) սուբսիդիայի չափը (սուբսիդիայի համար հատկացված տարեկան կամ ընդհանուր գումարը՝ արտադրանքի միավորի համար),

8) սուբսիդիայի գործողության տևողությունը և (կամ) սուբսիդիայի համար կիրառելի ժամանակային ցանկացած այլ սահմանափակում՝ (ներառյալ սուբսիդիան տրամադրելու (տրամադրումը դադարեցնելու) ամսաթիվը),

9) տվյալներ, որոնք թույլ են տալիս գնահատել ազդեցությունը առևտրի վրա (վիճակագրական տվյալներ, որոնք թույլ են տալիս գնահատել սուբսիդիայի ազդեցությունը առևտրի վրա),

101. Հնարավորության դեպքում անհրաժեշտ է, որ սույն Արձանագրության 100-րդ կետում նշված տեղեկությունները վիճակագրական տվյալներ ներառեն սուբսիդավորվող ապրանքների կամ ոլորտների արտադրության, սպառման, ներմուծման և արտահանման մասին.

1) վերջին երեք տարիների համար, որոնց վերաբերյալ առկա են վիճակագրական տվյալներ,

2) սուբսիդիայի սահմանմանը կամ սուբսիդիայի վերջին կարևոր փոփոխությանը նախորդող տարվա համար:

Հավելված

«Արդյունաբերական սուբսիդիաների տրամադրման միասնական կանոնների մասին» արձանագրության

Միջոցների ցանկ, որոնց առնչությամբ «Արդյունաբերական սուբսիդիաներ տրամադրելու միասնական կանոնների մասին» արձանագրության դրույթները չեն կիրառվում

Միջոցի նկարագիրը	Անցումային ժամանակահատվածը՝ միջոցի առնչությամբ
------------------	--

I. Բելառուսի Հանրապետություն

«Ուղևորատար մեքենաների արտադրության զարգացման համար կիրառվող միջոցների մասին» Բելառուսի Հանրապետության նախագահի 2009 թվականի ապրիլի 4-ի թիվ 175 հրամանագրի և «Բելառուսի Հանրապետության, Ղազախստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության Մաքսային միության միասնական մաքսասակագնային կարգավորման մասին» Հանձնաժողովի 2009 թվականի նոյեմբերի 27-ի թիվ 130 որոշման համաձայն կնքված ներդրումային համաձայնագրերի առնչությամբ կիրառվող միջոցները

մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ը, եթե այլ բան նախատեսված չլինի «Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը Բելառուսի Հանրապետության միանալու մասին» արձանագրությամբ

II. Ղազախստանի Հանրապետություն

1. Արտահանմանն ուղղված արտադրության համար բանկային վարկերի տոկոսադրույքների դիմաց սուբսիդիայի տրամադրումը՝ «2020 թվականի ձեռնարկատիրության ճանապարհային քարտեզ» ծրագիրը հաստատելու մասին» Ղազախստանի Հանրապետության

մինչև 2016 թվականի հուլիսի 1-ը՝ այն վարկերի համար, որոնք տրամադրվել են վարկային կազմակերպությունների կողմից մինչև 2011 թվականի հուլիսի 1-ը

Միջոցի նկարագիրը	Անցումային ժամանակահատվածը՝ միջոցի առնչությամբ
------------------	--

կառավարության 2010 թվականի ապրիլի 13-ի թիվ 301 որոշման համաձայն

2. Բավարար վերամշակման չափանիշների համաձայն դազախական ճանաչված ապրանքների ազատումը մաքսատուրքերից և հարկերից՝ ազատ պահեստից Մաքսային միության տարածքի մնացած մաս արտահանելիս՝ «Բյուջե մուտքագրվող հարկերի և պարտադիր վճարների մասին» (Հարկային օրենսգրք) Ղազախստանի Հանրապետության 2008 թվականի դեկտեմբերի 10-ի թիվ 99-1 օրենսգրքին, «Ապրանքի ծագման երկիրը որոշելու, ապրանքի ծագման վերաբերյալ փորձաքննության ակտ կազմելու ու տրամադրելու և ապրանքի ծագման մասին հավաստագիր ձևակերպելու, հաստատելու և տրամադրելու կանոնները հաստատելու մասին» Ղազախստանի Հանրապետության Կառավարության 2009 թվականի հոկտեմբերի 22-ի թիվ 1647 որոշմանը, «Ազատ մաքսային պահեստների և ազատ մաքսային պահեստի մաքսային ընթացակարգի մասին» 2010 թվականի հունիսի 18-ի համաձայնագրին համապատասխան

մինչև 2017 թվականի հունվարի 1-ը

3. Բավարար վերամշակման չափանիշների համաձայն դազախական ճանաչված ապրանքների ազատումը մաքսատուրքերից և հարկերից՝ հատուկ տնտեսական գոտիների տարածքից Մաքսային միության մաքսային տարածք արտահանելիս՝ «Մաքսային միության մաքսային տարածքում ազատ (հատուկ, առանձնահատուկ) տնտեսական գոտիներին և ազատ մաքսային գոտու մաքսային ընթացակարգին առնչվող հարցերի մասին» 2010 թվականի հունիսի

մինչև 2017 թվականի հունվարի 1-ը

Միջոցի նկարագիրը	Անցումային ժամանակահատվածը՝ միջոցի առնչությամբ
------------------	--

18-ի համաձայնագրին, «Ղազախստանի Հանրապետությունում հատուկ տնտեսական գոտիների մասին» Ղազախստանի Հանրապետության 2011 թվականի հունիսի 21-ի թիվ 469-IV օրենքին և «Ապրանքի ծագման երկիրը որոշելու, ապրանքի ծագման վերաբերյալ փորձաքննության ակտ կազմելու ու տրամադրելու և ապրանքի ծագման մասին հավաստագիր ձևակերպելու, հաստատելու և տրամադրելու կանոնները հաստատելու մասին» Ղազախստանի Հանրապետության Կառավարության 2009 թվականի հոկտեմբերի 22-ի թիվ 1647 որոշմանը համապատասխան

4. ««Շարժիչավոր տրանսպորտային միջոցների արդյունաբերական հավաքման մասին» Ղազախստանի Հանրապետության ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց հետ կնքված համաձայնագրի կնքմանը, պայմաններին և տիպային ձևին առնչվող որոշ հարցերի վերաբերյալ» Ղազախստանի Հանրապետության ինդուստրիայի և նոր տեխնոլոգիաների նախարարության 2010 թվականի հունիսի 11-ի թիվ 113 որոշման և «Բելառուսի Հանրապետության, Ղազախստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության Մաքսային միության միասնական մաքսասակագնային կարգավորման մասին» Մաքսային միության հանձնաժողովի 2009 թվականի նոյեմբերի 27-ի թիվ 130 որոշման համաձայն կնքված ներդրումային համաձայնագրերի առնչությամբ կիրառվող միջոցները

5. Ղազախստանի Հանրապետության կառավարության և ընդերքօգտագործողի միջև «Ընդերքի և ընդերքի օգտագործման

մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ը, եթե այլ բան նախատեսված չլինի «Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը Ղազախստանի Հանրապետության միանալու մասին» արձանագրությամբ

մինչև 2023 թվականի հունվարի 1-ը, եթե այլ բան նախատեսված չլինի «Առևտրի համաշխարհային

Միջոցի նկարագիրը	Անցումային ժամանակահատվածը՝ միջոցի առնչությամբ
------------------	--

մասին» Ղազախստանի Հանրապետության 2010 թվականի հունիսի 24-ի թիվ 291-IV օրենքի համաձայն կնքված ընդերքի օգտագործման պայմանագրերում նշված տեղային պարունակությունը

կազմակերպությանը Ղազախստանի Հանրապետության միանալու մասին» արձանագրությամբ

6. Տեղային պարունակությունն այն գնումների դեպքում, որոնք իրականացվում են «Սամրուկ-Կազին» Ազգային բարեկեցության հիմնադրամի (ԱԲՀ) և այնպիսի կազմակերպությունների կողմից, որոնցում քվեարկող բաժնետոմսերի (մասնաբաժնի) 50%-ը և ավելին ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն տնօրինում է «Սամրուկ-Կազին» ԱԲՀ-ն, ինչպես նաև այն ընկերություններում, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն պատկանում են պետությանը (պետության մասնաբաժինը, որոնցում կազմում է 50 % և ավելի)՝ «Ազգային բարեկեցության հիմնադրամի մասին» Ղազախստանի Հանրապետության 2012 թվականի փետրվարի 1-ի թիվ 550-IV օրենքի և «Այն ազգային կառավարող հոլդինգի, ազգային հոլդինգների, ազգային ընկերությունների և կազմակերպությունների կողմից իրականացվող ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների գնման տիպային կանոնները հաստատելու մասին, որոնց բաժնետոմսերի (մասնաբաժնի) հիսուն տոկոսը և ավելին ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն պատկանում են ազգային կառավարող հոլդինգին, ազգային հոլդինգին, ազգային ընկերությանը» Ղազախստանի Հանրապետության Կառավարության 2009 թվականի մայիսի 28-ի թիվ 787 որոշման համաձայն

մինչև 2016 թվականի հունվարի 1-ը, եթե այլ բան նախատեսված չլինի «Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը Ղազախստանի Հանրապետության միանալու մասին» արձանագրությամբ

III. Ռուսաստանի Դաշնություն

Միջոցի նկարագիրը	Անցումային ժամանակահատվածը՝ միջոցի առնչությամբ
------------------	--

1. Մինչև 2011 թվականի փետրվարի 28-ը կնքված ներդրումային համաձայնագրերի առնչությամբ կիրառվող միջոցները, որոնք ներառում են «Հայրենական ավտոմոբիլային արդյունաբերության զարգացման համար ներդրումներ ներգրավելու նպատակով լրացուցիչ միջոցների մասին» Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի 1998 թվականի փետրվարի 5-ի թիվ 135 հրամանագրի, «Արդյունաբերական հավաքման համար ներմուծվող ավտոմեքենաների մասերի առնչությամբ Ռուսաստանի Դաշնության մաքսային սակագնի փոփոխության մասին» Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության 2005 թվականի մարտի 29-ի թիվ 166 որոշման, «Բելառուսի Հանրապետության, Ղազախստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության Մաքսային միության միասնական մաքսային սակագնային կարգավորման մասին» Մաքսային միության հանձնաժողովի 2009 թվականի նոյեմբերի 27-ի թիվ 130 որոշման դրույթներ

անցումային ժամանակահատվածը համապատասխանում է համաձայնագրերի գործողության՝ ստորագրելու պահին սահմանված ժամկետին և կարող է երկարաձգվել «Մարաքեշյան համաձայնագրին Ռուսաստանի Դաշնության միանալու մասին» 2011 թվականի դեկտեմբերի 16-ի արձանագրությամբ նախատեսված ժամկետով, սակայն չի կարող գերազանցել երկու օրացուցային տարիները

2. «Կալինինգրադի մարզում հատուկ տնտեսական գոտու մասին և Ռուսաստանի Դաշնության որոշ օրենսդրական ակտերում փոփոխությունների կատարման մասին» 2006 թվականի հունվարի 10-ի թիվ 16-ՖՁ դաշնային օրենքի համաձայն կիրառվող միջոցները

մինչև 2016 թվականի ապրիլի 1-ը

* Կիրառվում են՝ հաշվի առնելով «շարժիչավոր տրանսպորտային միջոցների արդյունաբերական հավաքում» հասկացության՝ Բարձրագույն խորհրդի կողմից հաստատվող կիրառման պայմաններն անդամ պետությունների տարածքներում:

